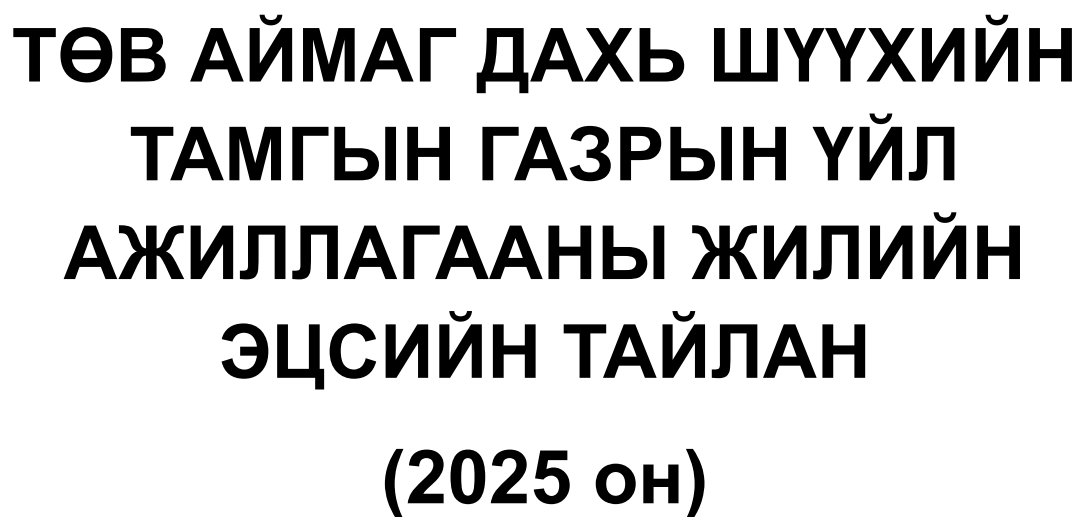

Агуулга

Нэг. Удиртгал

- 1.1. Шүүх эрх мэдлийн хөгжлийн бодлого, Шүүхийн захиргааны байгууллагын стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс тухайн жил хэрэгжүүлэхээр дэвшүүлсэн тэргүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт

Хоёр. Үндсэн хэсэг

- 2.1. Шүүхийн бие даасан байдлыг хангах чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
- 2.2. Шүүхийн хүний нөөцийг хангах чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
- 2.3. Шүүгчийн хараат бус байдлыг хангах, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
- 2.4. Шүүхийн санхүү, эдийн засгийн баталгааг хангах чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
- 2.5. Мэдээллээр хангах чиг үүргийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ

Гурав. Нэгдсэн дүгнэлт, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, ажил сайжруулах санал

Нэг. Удиртгал

1.1 Шүүх эрх мэдлийн хөгжлийн бодлого, Шүүхийн захиргааны байгууллагын стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс тухайн жил хэрэгжүүлэхээр дэвшүүлсэн тэргүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлт:

Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн Тамгын газар нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын шүүхийн тухай хууль, түүнд нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журам, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн даргатай байгуулсан 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний 5 зорилт 72 арга хэмжээний дагуу өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллалаа.

Тайлант онд Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн 3 шүүгч, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 2 шүүгч, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн 10 шүүгч, Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн Тамгын газрын 36 төрийн албан хаагчидтай ажилласан байна.

2025 онд тус шүүх салбарын тухайн жилийн зорилтыг өөрийн шүүхэд хэрэгжүүлэн ажиллахаар оны эхэнд шүүгч, ажилчдын хурлаар хэлэлцэн Тамгын газрын даргын тушаал гарган баталж хэрэгжилтийг сар улирал хагас жилээр дүгнэн үр дүнтэй ажиллаж байна. Ингэхдээ шүүхийн үйлчилгээг стандартын дагуу үйлчлүүлэгчдийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн байгууллагын эрхэм зорилго үнэт зүйлийг эрхэмлэн ёс зүйн зөрчилгүй, доголдолгүй ажиллаж байна.

Төрийн захиргааны албан хаагчийн мэдлэг ур чадварыг улам бүр нэмэгдүүлэх дээшлүүлэхийн тулд Шүүхийн захиргааны албан хаагч бэлтгэх сургалтын хөтөлбөрт одоо ажиллаж байгаа албан хаагчдыг системтэйгээр хамруулах, тэдгээрийн ажиллах урам зоригийг нэмэгдүүлэх тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэхэд үйл ажиллагааныхаа зорилгыг чиглүүлэн ажиллалаа.

Шүүхийн үйлчилгээг тухайн орон нутгийн онцлогт тохируулан аймгийн нутгийн захиргааны байгууллага болон хууль хяналтын байгууллагуудтай хамтран нэгдсэн төлөвлөгөөний дагуу хөдөө орон нутгийн иргэдэд түргэн шуурхай хүрч, шүүхийн үйлчилгээ үзүүлэх, мөн түүнчлэн шүүхийн үйл ажиллагааг сурталчлах, шүүхийн шинэтгэлийн үр дүнг таниулах, зорилгоор нүүдэллэн ажиллаж, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж ирлээ.

Шүүхийн хүний нөөцийг хангах удирдах ажлын хүрээнд шүүхийн захиргааны ажилтны ёс зүй, харилцаа хандлага, ур чадварыг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч дотоод сургалтын төлөвлөгөө, шинээр томилогдож байгаа ажилтны ур чадварыг нэмэгдүүлэх, богино хугацаанд цэгцтэй мэдлэг, ур чадвар олгох сургалтын төлөвлөгөө боловсруулан төлөвлөгөөний дагуу зохих сургалтыг тогтмол явуулж ажилласан явдал нь үр дүн, ач холбогдолтой байлаа.

Шүүхийн нээлттэй байдлыг хангах ажлын хүрээнд аймгийн төвөөс алслагдсан сум болох Заамар суманд 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдөр нүүдэллэн ажиллаж “Хүний эрх ба гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь”,

“Зөрчлийн хэрэг, анхаарах асуудлууд, урьдчилан сэргийлэх нь” сэдвүүдээр сургалт уулзалт зохион байгуулж, мөн Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 10.1-2 дахь хэсгийн 2.7-д заасан гэмт хэргийн шүүх хуралдаан, зөрчлийн шүүх хуралдаануудыг нээлттэй хийж хууль сурталчлах, шүүхийн ил тод, нээлттэй байдлыг харуулах зорилгоор нүүдэллэн ажилласан.

Цаашид шүүхийн салбарын ололт, амжилтыг улам бататган, шүүхэд итгэх иргэдийн итгэлийг нэмэгдүүлэх, шүүхийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр шүүхийн үйл ажиллагаа, шүүн таслах ажиллагааны мэдээ, мэдээлэл, цаг үеийн мэдээллийг энгийн ойлгомжтой хэлбэрээр иргэдэд цаг алдалгүй хүргэх, шүүхийн мэдээлэл лавлагаа, иргэдэд үйлчлэх нээлттэй шүүхийг шинэлэг байдлаар зохион байгуулж жишиг шүүх болон ажиллахаар төлөвлөж байна.

Хоёр. Үндсэн хэсэг

2.1. Шүүхийн бие даасан байдлыг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ;

2.1.1 Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа:

Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх нь 2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар эрүүгийн 87 хэрэг, иргэний 41, зөрчлийн 26 хэрэг нийтдээ 144 хэрэг хүлээн авсан байна. Үүнээс эрүүгийн 80, иргэний 40, зөрчлийн 25 хэргийг хянан шийдвэрлэсэн.

Одоо нийт 5 хэргийн үлдэгдэлтэй байна.

Тайлангийн хугацаанд Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхээс гарсан эрх зүйн акт магадлал 145, ерөнхий шүүгчийн захирамж 326, шүүгчийн захирамж 171, шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоол 28, шүүхийн тогтоол 31, албан бичиг 210 дугаар тус тус системд авагдаж хуулийн хугацаанд албажиж гарсан байна.

Төв аймгийн Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн 2025 оны 3 дугаар улирал болон 2024 оны 3 дугаар улирлын шүүн таслах ажлын харьцуулсан мэдээг графикаар харуулав.

2.1.2 Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа:

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх нь 2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар нийт 109 нэхэмжлэл хүлээн авсан бөгөөд 93 захиргааны хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Одоо хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд 21 хэрэг, түдгэлзүүлсэн 3 хэрэг нийт 24 хэргийн үлдэгдэлтэй байна.

Тайлангийн хугацаанд Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхээс гарсан эрх зүйн акт шийдвэр 93, ерөнхий шүүгчийн захирамж 107, шүүгчийн захирамж 535, шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоол 80, шүүхийн тогтоол 41, албан бичиг 321 дугаар тус тус системд авагдаж хуулийн хугацаанд албажиж гарсан байна.

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 2025 оны 3 дугаар улирал болон 2024 оны 3 дугаар улирлын шүүн таслах ажлын харьцуулсан мэдээг графикаар харуулав.

2.1.3 Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа:

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх /эрүү/ 2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар прокуророос нийт 646 хэрэг хүлээн авсан бөгөөд 34 хэргийг прокурорт буцааж, 5 хэргийг харъяаллын дагуу шилжүүлж, нийт 528 эрүүгийн хэрэг, хянан магадлан болон ял солих материал нийт 95 хүлээн авч 95 хянан магадлан, таслан сэргийлэх арга хэмжээний санал нийт 94 хүлээн авч, 94 таслан сэргийлэх арга хэмжээний санал, зөрчлийн хэрэг нийт 1934 хүлээн авч, 1934 зөрчлийн хэргийг тус тус хянан шийдвэрлэсэн байна.

Тайлангийн хугацаанд Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхээс /эрүү/ гарсан эрх зүйн акт шийтгэх тогтоол 528, шийтгэвэр 1934, ерөнхий шүүгчийн захирамж 1188, шүүгчийн захирамж 1467, шүүхийн тогтоол 135, гүйцэтгэх хуудас 868, зөрчлийн хэргийн гүйцэтгэх хуудас 340, албан бичиг 848 дугаар тус тус системд авагдаж хуулийн хугацаанд албажуулж ажилласан.

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх /иргэн/ 2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар нийт нэхэмжлэл хүлээн авч нийт 1662 хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Тайлангийн хугацаанд Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхээс /иргэн/ гарсан эрх зүйн акт шийдвэр 1662, ерөнхий шүүгчийн захирамж 2298, шүүгчийн захирамж 5409, шүүхийн тогтоол 75, гүйцэтгэх хуудас 649, албан бичиг 509, тэмдэглэл 1124 дугаар тус тус системд авагдаж хуулийн хугацаанд албажуулж ажилласан.

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны **шүүхийн 2025 оны 3 дугаар улирал болон 2024 оны 3 дугаар улирлын шүүн таслах ажлын харьцуулсан мэдээг графикаар харуулав.**

2.1.4 Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн дэргэдэх эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааны талаар:

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлал нь 2024 оны үлдэгдэл 18 өргөдлөөс иргэний эрх зүйн маргаан 12, гэр бүлийн эрх зүйн 6 маргаан байна.

2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 сарын 25-ны өдрийн байдлаар 321 өргөдөл хүлээн авснаас 208 иргэний эрх зүйн маргаан, 113 гэр бүлийн эрх зүйн маргаан байна.

Шүүхээс иргэний хэрэг үүсгэсний дараа шилжүүлсэн 27 маргаанаас иргэний эрх зүйн маргаан 4, гэр бүлийн эрх зүйн маргаан 23 байна.

Нийт 2366 өргөдөл, маргаанд ажиллагаа явуулснаас 2025 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн байдлаар 144 эвлэрлийн гэрээ байгуулсан. Үүнээс иргэний эрх зүйн маргаан 129, гэр бүлийн эрх зүйн маргаан 15 байна.

Нийт 105 өргөдөл дуусгавар болсноос иргэний эрх зүйн маргаан 12, гэр бүлийн эрх зүйн маргаан 93 байна. Иргэний эрх зүйн маргаан дуусгавар болсон шалтгаан нь уригдагч тал эвлэрүүлэн зуучлалаас дуудсан хугацаанд ирдэггүй, өргөдлийн шаардлагыг хүлээн зөвшөөрдөггүй, эвлэрүүлэн зуучлалын хугацаа дууссан зэргээс шалтгаалдаг. Гэр бүлийн эрх зүйн маргааны хувьд гэрлэгчид тусдаа амьдраад олон жил болсон хэн хэн нь тус тусын амьдралтай болж

хүүхэдтэй болсон зэрэг шалтгаан дийлэх хувийг нь эзэлж байна. Мөн эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааны уулзалтад аль нэг тал хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр оролцоогүйгээс болж дуусгавар болж байна.

Нийт 43 өргөдөл татгалзсан. Үүнээс өргөдөл гаргагч өргөдлөө татан авсан нь 26, өргөдөл гаргагчийн гаргасан оршин суух хаягт уригдагч тал амьдардаггүй болох нь тогтоогдсон үндэслэлээр болон бусад шалтгаанаар 17 өргөдлийг татгалзаж шийдвэрлэсэн.

Одоогийн байдлаар нийт 22 өргөдлийн үлдэгдэлтэй байна. Үүнд эвлэрүүлэн зуучлалд өргөдөл гаргасан 21, шүүхээс иргэний хэрэг үүсгэсний дараа эвлэрүүлэх арга хэмжээ авхуулахаар ирүүлсэн 1 байна.

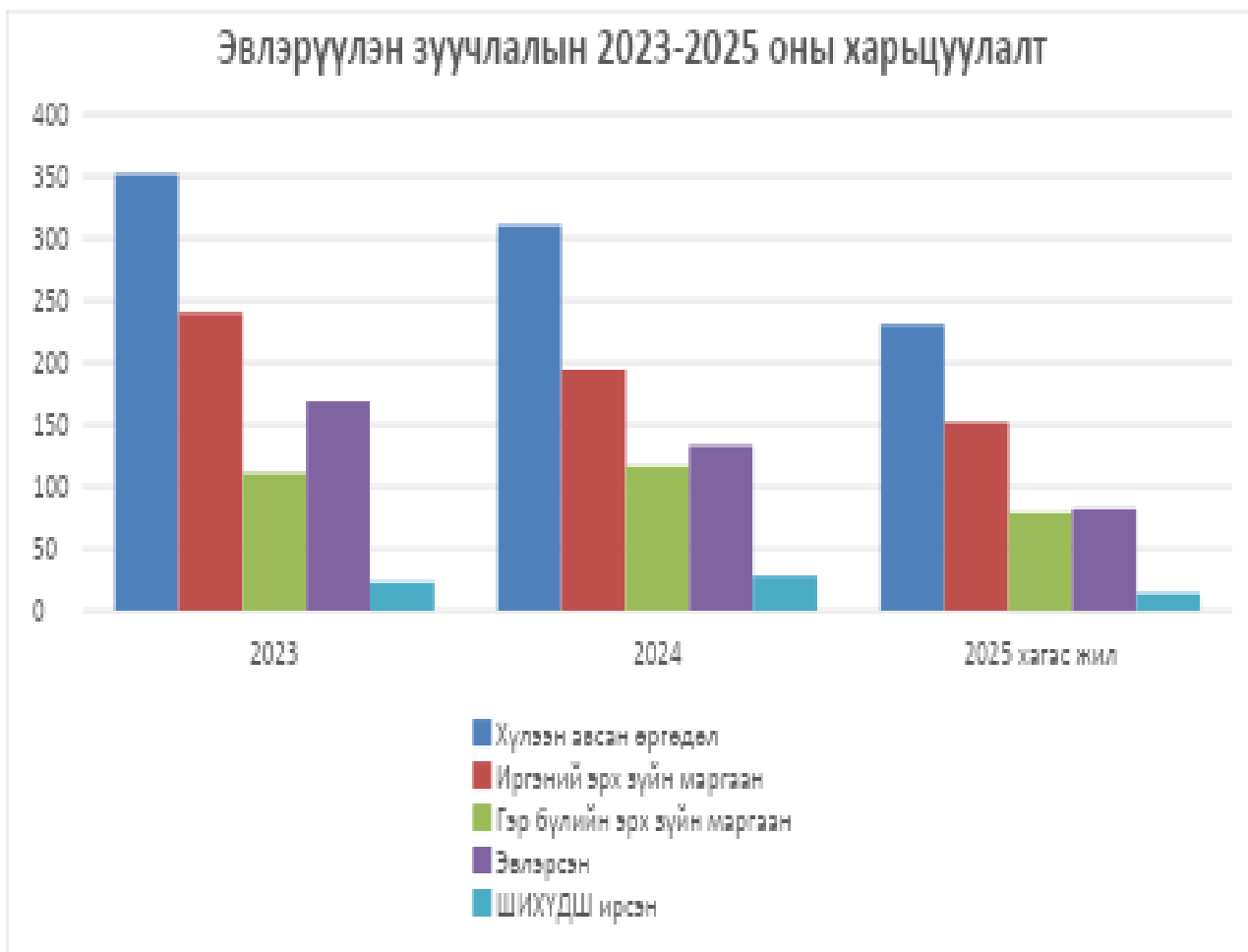
Эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаанд ирүүлсэн 321 өргөдөл маргааныг эрх зүйн төрлөөр нь авч үзвэл Иргэний эрх зүйн маргаан 208 буюу 64.7 %, гэр бүлийн эрх зүйн маргаан 113 буюу 35.2 %-ийг тус тус эзэлж байна.

Амжилттай болсон 144 эвлэрлийн гэрээний 15 буюу 10.4 % нь гэр бүлийн эрх зүйн маргаан, 129 буюу 89.5 % нь Иргэний эрх зүйн маргаан байна.

Амжилтгүй болсон буюу дуусгавар болсон 105-аас Иргэний эрх зүйн маргааны 12 буюу 11,4 % нь эвлэрэл амжилтгүй болсон байна. Шалтгаан нь уригдагч тал нь дуудаад ирдэггүй.

Гэр бүлийн эрх зүйн маргааны 93 88.5 хувь нь талууд эвлэрээгүйгээс эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа дуусгавар болсон байна. Шалтгаан нь гэр бүлийн маргааны талууд тусдаа амьдраад олон жил болсон, хамтран амьдрагчтай болж хүүхэд төрүүлсэн, эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаанд ирдэггүй зэргээс эвлэрэл амжилтгүй болж байна.

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлалын 2023 оноос 2025 оны эхний хагас жилийн харьцуулсан мэдээ

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн эвлэрүүлэн зуучлагч нь жил болгон уламжлал болгон зохион байгуулагддаг "Пробоно 2025" өдөрлөгт 2025 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдөр оролцон эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааг олон нийтэд сурталчлан, иргэдэд эвлэрүүлэн зуучлалтай холбоотой зөвлөгөө өгч ажилласан.

“Про-боно 2025” өдөрлөг

Мөн Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлал 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр Төв аймгийн Мөнгөнморьт, Эрдэнэ сумдад, 2025 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдөр Төв аймгийн Лүн суманд, 2025 оны 06 дугаар сард Төв аймгийн Заамар суманд тус тус нүүдэллэн ажиллаж, Төв аймгийн Мөнгөнморьт суман дахь ШШГЕГ-ын харьяа 417 дугаар нээлттэй хорих ангид очиж эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа явууллаа. Мөн Төв аймгийн Мөнгөнморьт, Эрдэнэ, Лүн, Заамар сумын иргэдтэй уулзаж зөвлөгөө өгсөн.

2.1.5. Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийг шалгаруулах, сонгохтой холбоотой журмыг хэрэгжүүлэх, шүүх хуралдаанд оролцох бүрэн эрхийг хангах ажлын хүрээнд:

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхүүдэд бүрэлдэхүүнтэй хянан шийдвэрлэсэн шүүх хуралдаанд 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуулийн 62 дугаар зүйлд заасан шаардлага хангасан 47 иргэдийн төлөөлөгчийг сонгон иргэдийн төлөөлөгчөөр оролцуулсан байна.

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхүүдэд бүрэлдэхүүнтэй хянан шийдвэрлэх шүүх хуралдаанд 2026-2027 онд оролцох Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн 1200, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 1208 шаардлага хангасан иргэдийн төлөөлөгч нарын мэдээллийг нягтлан шалгаж мэдээллийн санг бүрдүүлэхээр, Тамгын даргын 2025 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн А/104 дүгээр тушаал хавсралтын хамт Шүүхийн ерөнхий зөвлөлд хүргүүлсэн.

Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн тухай шүүх хуралдааны тов гармагц шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийг сонгон дэд жагсаалтыг Тамгын газрын даргын тушаалаар баталж, 2024 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 11 дүгээр

сарын 24-ний өдрийн байдлаар 51 иргэдийн төлөөлөгчийн тушаал гаргаж, хувийг хэрэгт хавсаргасан байна.

Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчөөр эрүүгийн хэрэгт 32, иргэдийн төлөөлөгч, иргэний хэрэгт 15, захиргааны хэрэгт 4 иргэдийн төлөөлөгчийг шүүх хуралдаанд сонгон оролцуулж, төлөөлөгчийг дуудан ирүүлэх, эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, шүүх хуралдаанд хэрхэн оролцох талаар танилцуулан ажиллаж байна.

Эрүү, иргэн, захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхүүдийн шүүх хуралдаанд оролцсон 51 шүүхийн иргэдийн төлөөлөгч нарыг “Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн тангараг” өргүүлж гарын авлагаар бүрэн хангаж ажиллалаа.

Мөн эрүү, иргэн, захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхүүдийн шүүх хуралдаанд оролцсон 51 шүүхийн иргэдийн төлөөлөгч нарт 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар Тамгын газрын даргын 2025 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн А/15 тоот тушаалаар 1.100.120 төгрөгийг, 2025 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/32 тоот тушаалаар 628.640 төгрөгийг, 2025 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн А/60 тоот тушаалаар 1.395.640 төгрөгийг, 2025 оны 08 дугаар 15-ны өдрийн А/83 тоот тушаалаар 905.280 төгрөгийг, 2025 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/97 тоот тушаалаар 1.508.800 нийт 5.538.480 төгрөгийг тус тус иргэдийн төлөөлөгчийн цалин хөлсөнд олгоод байна.

Төв аймгийн хууль сахиулах байгууллагуудын үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлах, төрийн үйлчилгээг нэг дороос шуурхай, хүртээмжтэй хүргэх, иргэдэд хууль, эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх “Нээлттэй хаалганы өдөрлөг”-ийг Мөнгөнморьт, Эрдэнэ сумдуудад суманд зохион байгуулж, тус сумаас сонгогдсон шүүхийн иргэдийн төлөөлөгч нарт сургалт зохион байгуулан ажиллалаа.

Иргэдийн төлөөлөгчийн сургалт 2025

2.1.6. Архив, бичиг хэргийн үйл ажиллагааны талаар:

Монгол Улсын Шүүхийн тухай хууль/ Шинэчилсэн найруулга/, Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 04 дугаар сарын 24-ний өдөр Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийг баталсан бөгөөд 2020 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсөнтэй холбогдуулан бусад даган шинэчлэгдсэн холбогдох хууль, дүрэм, журам зааврыг хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

Архивын чиглэлээр:

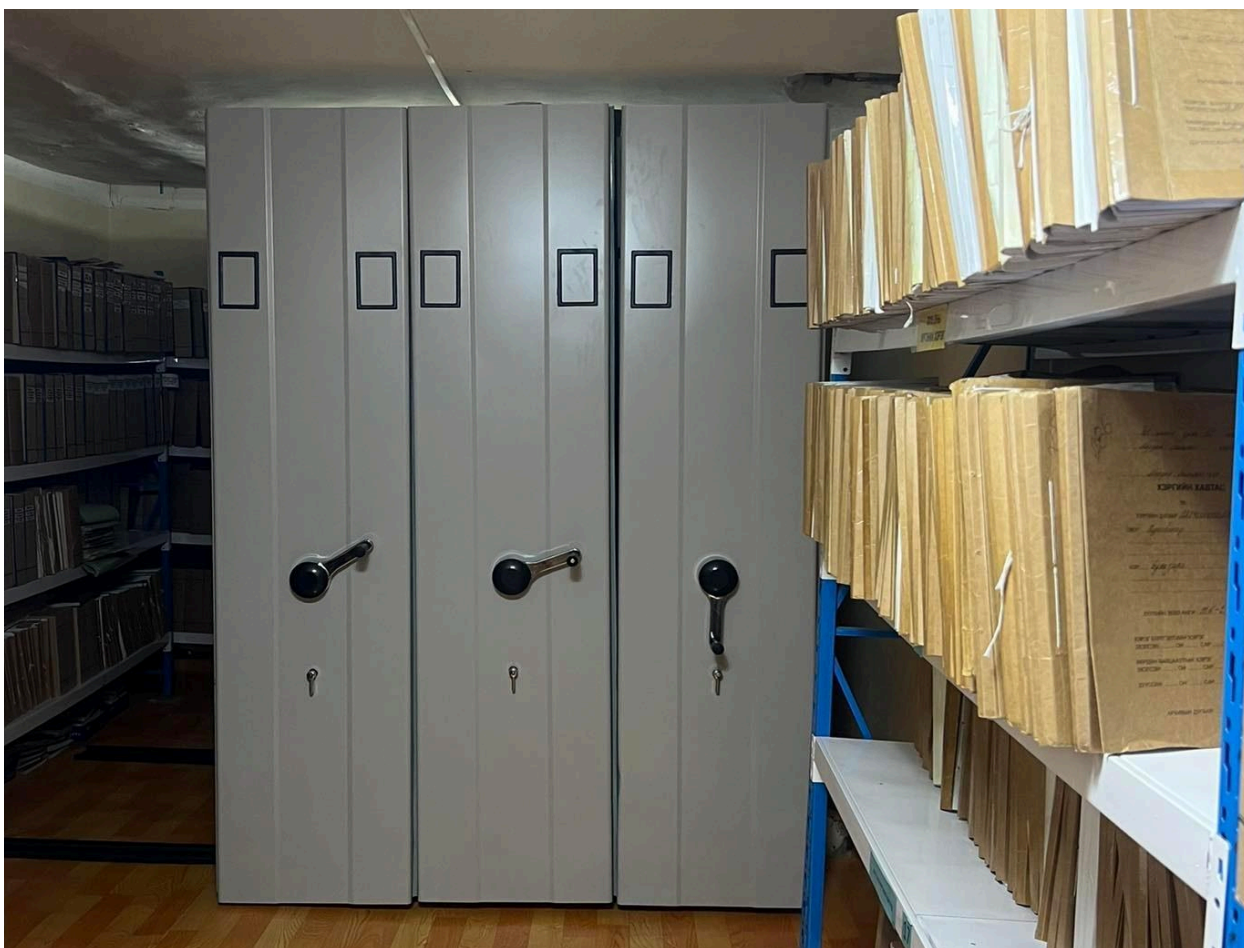
1. Байгууллагын архивын баримт бичгийг үндсэн зааврын дагуу эмхлэн цэгцлэх, тоо бүртгэл хөтлөх, хадгалах, байгууллага, иргэдэд лавлагаа өгсөн.

1.1 Архивын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг жил бүр шинэчлэх журмын дагуу Тамгын газрын даргаар 2025 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдөр хөтлөх хэргийн нэрсийн жагсаалтыг батлуулан мөрдөн ажиллаж байна.

1.2 Шүүхийн захиргааны ажилтнуудаас энэ оны 2025 оны 1 дүгээр улиралд багтаан өмнөх 2024 онд шийдвэрлэсэн эрүү, иргэн, захиргааны хэрэг, зөрчлийн хэрэг, хянан магадлан, эвлэрүүлэн зуучлалын материал, бусад баримт, хадгаламж нэгжийг хүлээн авч, хадгалах баримтын бүртгэл, түр хадгалах баримтын бүртгэл үйлдэн эмхэлж цэгцлэн байгууллагын архивд шилжүүлэн авсан.

архивыг цэгцэлсэн байдал

нягтруулсан шүүгээ байрлуулсан байдал

Хэрэг шилжүүлэлт:

1.3 Тамгын газрын дэргэдэх БНШК-ын 2025 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 01 дүгээр хуралдааны тэмдэглэлд Хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалт батлуулах тухай, 2025 оны 07 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 02 дугаар хуралдаанаар 2022-2023 оны байнга болон түр хадгалах эрүүгийн хэргийг хэлэлцүүлж, эрүүгийн хэргийн тусгай архивын арга зүйн комиссоор байнга хадгалах хэргийн жагсаалт батлагдаж, 2419-3024 хүртэл хадгаламжийн нэгжийн

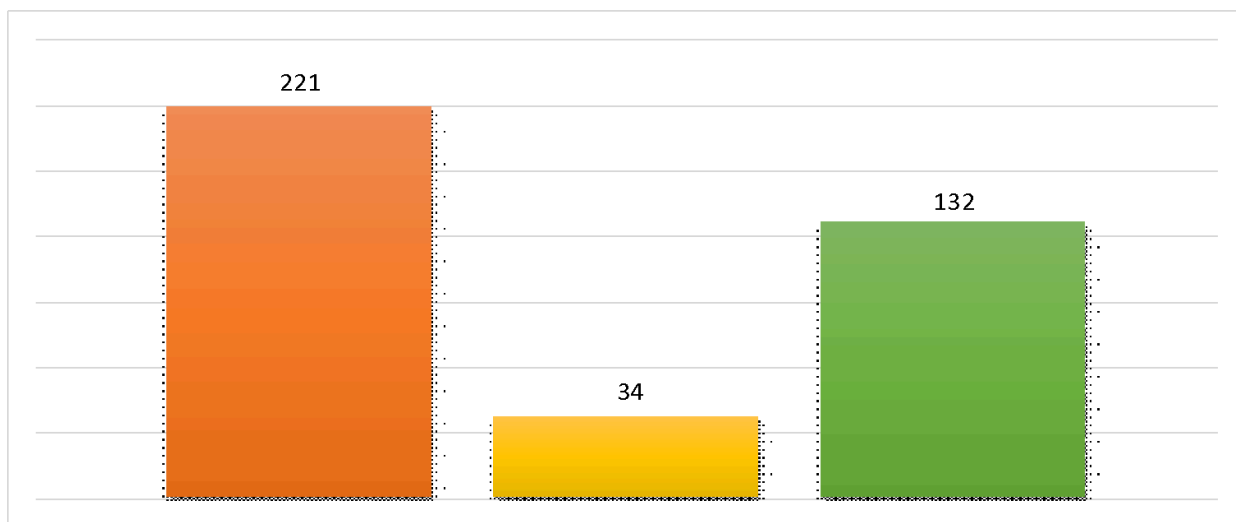
дугаар бүхий 607 хадгаламжийн нэгжтэй түр хадгалах хэргийг 2024 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдрийн 121 тоот албан бичгээр, 2025 оны 07 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 311 дугаартай албан бичгээр 3025-4428 хүртэл хадгаламжийн нэгжийн дугаар бүхий 505 хадгаламжийн нэгжтэй түр хадгалах 505 хэргийг Төв аймгийн прокурорын газарт хүлээлгэн өгсөн байна.

1.4 Архивын өрөөг стандартын дагуу тохижуулах, баримтыг зориулалтын байр саванд хадгалах ажлыг хариуцан ажиллаж /тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, агааржуулагч, чийг, дулаан, гэрэлтүүлэг гэх мэтийг цаг тухайд нь/ хийж байна.

1.5 Байгууллагын шүүгч, ажилтанд болон иргэд, аж ахуйн нэгжид олгосон архивын лавлагаа, баримтын хуулбарын бүртгэл, ашиглалтад түр олгосон баримт 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар 225 олгогдож, бүртгэлийг хөтөлсөн байна.

1.6 Байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн хүсэлтийн дагуу Тамгын газрын даргын зөвшөөрлийг үндэслэн холбогдох баримтын лавлагаа, хуулбар олгож батлагдсан журмын дагуу 2025 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн байдлаар 164 лавлагааг гаргаж, төлбөрт үйлчилгээг үзүүлж байна.

1.7 Иргэн, аж ахуй нэгжид лавлагаа, иргэд болон өмгөөлөгч нарт 221 лавлагааг гаргаж шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн ажлын албаны 100900005001 данс руу 695.000 төгрөгийг архивын үйлчилгээний хураамжид төвлөрүүлсэн. Төв аймгийн цагдаагийн газар, бусад аймаг, дүүргийн цагдаагийн газарт 132 бусад шүүхийн хүсэлт, аж ахуйн нэгжийн хүсэлтээр 34 нийт 387 лавлагааг гаргаж ажиллалаа.

1.8 Монгол Улсын Засгийн Газрын 2017 оны 111 дүгээр тогтоол / 2020 оны 42 дугаар тогтоолоор өөрчилсөн/ Төрийн байгууллагуудад хэрэглэх архив албан хэрэг хөтлөлтийн программ хангамжид тавигдах шаардлага, цахим хэлбэрээр албан хэрэг хөтлөх журмын дагуу 2021 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өндөр хурдны DS-70000 сканертай болж цахим архивыг үүсгэх ажлыг эрчимжүүлэн хамгийн их эргэлтэд ордог иргэдийн хамгийн их лавлагаа авдаг хөмрөгийн баримтаас эхлэн цахимд оруулж эхэлсэн билээ.

Цахим архив үүсгэх ажлын хүрээнд цахимд оруулсан байнга хадгалах баримтын үдээс хавтас зэрэг механик гэмтлийг засан сэлбэж ажиллалаа.

Архивын баримтын нөхөн бүрдүүлэлтийг архивд авч байнга түр хадгалах, он цаг хугацаанд нь төрөлжүүлэн цэгцлээд байна.

1.9 Архивын баримтыг ашиглалтын гэмтлийг арилгах цаашид физик химийн гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх хадгалалт хамгаалалтад онцгойлон анхаарч байна.

**ТӨВ АЙМГИЙН ШҮҮХИЙН ТАМГЫН ГАЗРЫН АРХИВЫН
2025 ОНЫ 01 ДҮГЭЭР САРЫН 01-НИЙ ӨДРӨӨС 2025 ОНЫ 11 ДҮГЭЭР САРЫН
24-НИЙ ХООРОНД НИЙТ ЦАХИМЖУУЛСАН БАРИМТЫН ТООН МЭДЭЭ**

№	Цахимжуулсан баримтын нэр	Он цагийн хязгаар	/ХН-тоо/
1	Шийтгэх тогтоол /Эрүү/	2024 он	2024 он ХН-453
2	Шүүхийн шийтгэвэр	2024 он	2024 он ХН-2442
3	Ерөнхий шүүгчийн захирамж /эрүү/	2024 он	2024 он ХН-687
4	Шүүгчийн захирамж /эрүү/	2024 он	2024 он ХН-1138
5	Цагдан хорих ШЗ	2024 он	2024 он ХН-121
6	Шүүхийн магадлал	2024 он	2024 он ХН-48
7	Шүүхийн тогтоол /давах/	2024 он	2024 он ХН-6
8	Шүүгчийн захирамж /давах/	2024 он	2024 он ХН-110
9	Ерөнхий шүүгчийн захирамж /давах/	2024 он	2024 он ХН-310
10	Ерөнхий шүүгчийн захирамж /Иргэн/	2006-2025 он	2007 он, 2024-2025 он ХН-3160
11	Шүүгчийн захирамж /Иргэн/	2006-2025 он	2006-2009 он, 2011-2012 он, 2024-2025 он ХН-20345
12	Шүүхийн шийдвэр /Иргэн/	2006-2025 он	2006-2009 он, 2011-2012 он, 2024-2025 он ХН-8396
13	Шүүхийн тогтоол /Иргэн/	2006-2024 он	2006-2008 он, 2011-2012 он, 2024

			ОН ХН-80
14	Шүүхийн магадлал /Иргэн/	2006-2025 он	2024-2025 он ХН-62
15	Шүүхийн тогтоол /давах/	2006-2025 он	2024 он ХН-17
16	Ерөнхий шүүгчийн захирамж /давах/	2006-2025 он	2024 он ХН-48
17	Шүүгчийн захирамж /давах/	2006-2025 он	2024 он ХН-55
18	Захиргаа шийдвэр	2023-2024 он	2023-2024 он ХН-144
19	Захиргаа шүүгчийн захирамж	2023-2024 он	2023-2024 он ХН-1683
20	Ерөнхий шүүгчийн захирамж	2023-2025 он	2023-2024 он ХН-132
21		Нийт	39437

Архивын нөхөн бүрдүүлэлт:

Төв аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхээр 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар шийдвэрлэсэн 1437 хэргээс 1254 хэргийг архивд хүлээн авсан.

Төв аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхээр 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар эрүүгийн 473 хэрэг шийдвэрлэгдсэнээс 399 хэргийг архивд хүлээн авсан.

Төв аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхээр 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар зөрчлийн 1802 хэрэг шийдвэрлэгдсэнээс 1270 зөрчлийн материал архивд хүлээн авсан.

Төв аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхээр 2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар хянан магадлангийн 79 материал хянагдаж шийдвэрлэгдсэнээс 66 материал архивд хүлээн авсан.

Төв аймгийн Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхээр 2025 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн байдлаар 70 хэргийг шийдвэрлэгдэж 63 хэрэг архивд хүлээн авсан.

Төв аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлал нь 2024 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар 163 материалыг хүлээн авсан. Бусад баримт /Тамгын газрын бичиг баримтууд/ санхүүгийн баримт, Тамгын газрын даргын тушаал, бүртгэлийн дэвтэр гэх мэт/

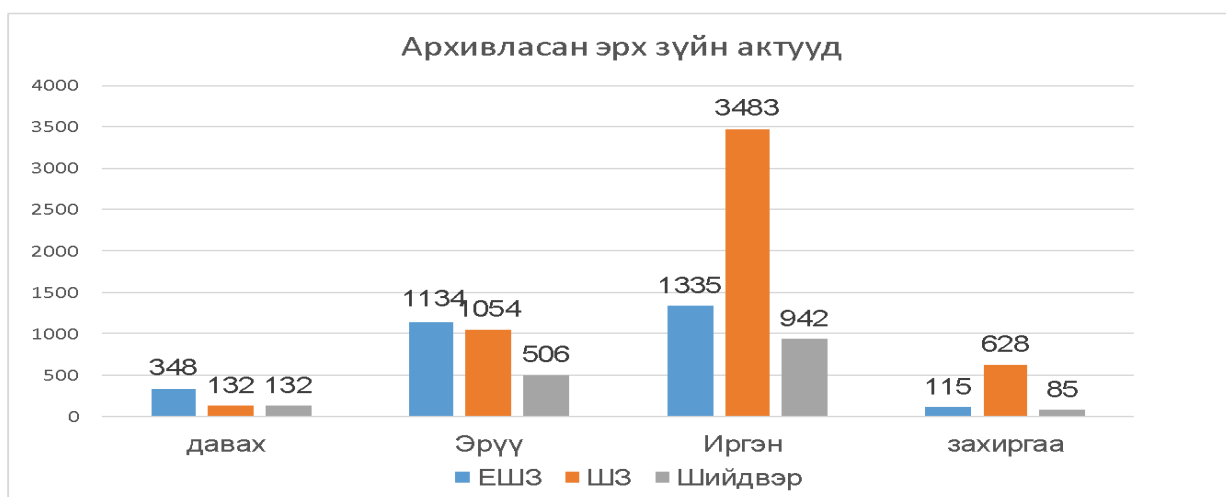

Төв аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүх /иргэн/ ерөнхий шүүгчийн захирамж 1335, шүүгчийн захирамж 3483, шүүхийн шийдвэр 942, шүүхийн тогтоол 140 тус тус хүлээн авч хуудас бүрийг дугаарлаж 250 хуудсаар боть болгон архивын хадгаламжийн нэгж үүсгэлээ.

Төв аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүх /эрүү/ ерөнхий шүүгчийн захирамж 1134, шүүгчийн захирамж 1054, шийтгэх тогтоол 413, шүүхийн тогтоол 93, шийтгэвэр 1947 тус тус хүлээн авч хуудас бүрийг дугаарлаж 250 хуудсаар боть болгон архивын хадгаламжийн нэгж үүсгэлээ.

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх ерөнхий шүүгчийн захирамж 115, шүүгчийн захирамж 628, шүүхийн шийдвэр 85, зөвлөгөөний тогтоол 92, гүйцэтгэх хуудас 22 гарсныг тус тус хүлээн авсан.

Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн ерөнхий шүүгчийн захирамж /иргэн/ 48, иргэний шүүгчийн захирамж 54, иргэний магадлал 33, эрүүгийн магадлал 79, ерөнхий шүүгчийн захирамж /эрүү/ 300, эрүүгийн шүүгчийн захирамж 82 тус тус хүлээн авч хадгаламжийн нэгж үүсгэн архивлаад байна.

Бичиг хэргийн талаар:

2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газар нь Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс 101, бусад төрийн байгууллагаас 166, иргэн, аж ахуйн нэгжээс 221, нийт 488 бичиг хүлээн авснаас 423 нь хугацаатай хариу явуулах албан бичиг байсан.

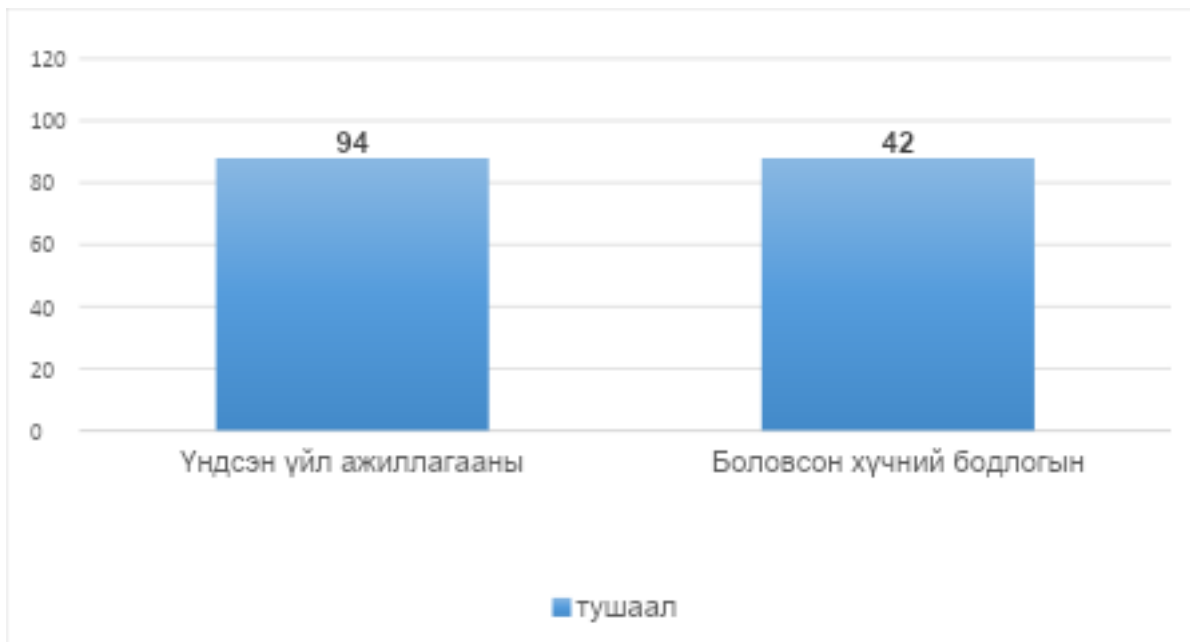
Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газраас 2025 онд 423 албан тоотыг төлөвлөн холбогдох иргэн хуулийн этгээдэд явуулсан байна.

Шүүхийн үйл өдөр тутмын үйл ажиллагаанд бичиг хэргийн стандартад нийцэж байгаа эсэхэд хяналт тавин шинээр томилогдсон шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга, шүүгчийн туслахад тухай бүр нь албан хэрэг хөтлөлтийн анхан шатны ойлголттой болгон мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллах ажиллалаа.

Хугацаатай бичгийг хариуцах эзэнд нь Тамгын газрын дарга цохолт хийж хариуг хугацаанд нь явуулж шийдвэрлэлт 100% байна.

2025 оны 11 дүгээр сарын 24-ний өдрийн байдлаар Тамгын газрын даргын А тушаал 106, Б дугаартай тушаал 45, нийт 151 тушаалыг холбогдох хууль, тогтоомжид нийцүүлэн гаргаж шүүхийн захиргааны өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан ажиллалаа.

Шүүн таслах ажлын 2024 оны 1, 2, 3 дугаар улирлын мэдээ, тайланг ШЕЗ-өөс баталсан журамд заасан хугацаанд нь Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн Шүүхийн захиргаа, удирдлагын газрын Мэдээллийн технологи, хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтэст хүргүүлэн ажилласан.

Анхан шатны шүүхээр 2024 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн байдлаар ял шийтгүүлсэн болон хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон 435 хүний ял шийтгэлийн тэмдэглэлийг 7 хоног бүрийн баасан гарагт ЦЕГ-т хүргүүлэн ажилласан байна.

Хууль, журмын төсөлд санал хүргүүлсэн байдлын талаар

№	Хууль, журмын төслийн нэр	Хариу хүргүүлсэн албан бичийн он, сар, өдөр
1	ШЕЗ-өөс 2024 оны 01 дүгээр сарын 5-ны өдөр Эрүү иргэн, захиргааны хэргийн хөдөлгөөнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал төсөл	2024.01.12 №26
2	ШЕЗ-өөс 2024 оны 1 дүгээр сарын 29-ний өдөр 04/165 дугаар албан бичгээр Нөлөөллийн мэдүүлэг хөтлөх, үйлдэх, шийдвэрлэх журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай төсөл	2024.02.20 №77
3	ШЕЗ-ийн 2024 оны 03 дугаар сарын 01-ний 01/450 дугаар албан бичгээр шүүхийн шийдвэрийг цахим хуудсанд байршуулах журамд санал авах	2024.03.07 №94
4	ШЕЗ-ийн 2024 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр Эрүүгийн хэргийн хөдөлгөөний аргачлалд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай албан бичиг	2024.03.22 №123
5	Улсын дээд шүүхийн 2024 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 02/1395 дугаар албан бичиг Зөрчлийн тухай хуулийн зарим зүйл, хэсгийн алба ёсны тайлбар гаргуулах хэрэгцээ, шаардлага бий эсэх, зөрчлийн хэргийн шийдвэрлэхэд тулгамдаж буй асуудал байгаа эсэхэд санал авах тухай	2024.05.02 №252

6	ШЕЗ-ийн 2024 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 03-844 дугаар албан бичиг Жагсаал цуглаан хийх журмын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хүний эрх, эрх чөлөөг хангахтай холбоотой зарим хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай албан бичиг	2024.05.03 №189
7	ШЕЗ-ийн шүүхийн тусгай архиваас хуулийн төсөлд санал авах тухай 2024.09.27-ны өдрийн албан бичгийн хариуг	2024 10.10-ны өдөр цахимаар
8	ШЕЗ-ийн 2024.09.27-ны өдрийн 1/5755 дугаартай албан бичигт “Архивын үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх журам” аргачлалд өгөх санал	2024.10.09 №341
9	ШЕЗ-ийн 2024.10.07-ны өдрийн 01/1597, 01/1598 тоот албан бичгүүдэд” Шүүхийн тамга тэмдэг, хэвлэмэл хуудас” журмын дагуу загварыг бэлтгэх” санал	2024.10.10 №344
10	ШЕЗ-ийн Шүүхийн тусгай архивын 2024.10.28-ны өдрийн 1/6509 дугаартай албан бичигт “Байгууллагын архивын нийтлэг журам” төслийн санал	2024.10.29 №370
11	ШЕЗ-ийн 2024.11.06-ны өдрийн “Бусдаар гүйцэтгүүлэх нөхцөл, дүрэм, журам” төслийн санал	2024.11.15 №404
12	ШЕЗ-ийн 2024.10.24-ний өдрийн 03/1714 дугаартай албан бичиг “Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийн санал	2024.10.28 №508
13	ШЕЗ-ийн 2024.10.25-ны өдрийн 01/1716 дугаартай албан бичигт “Шүүн таслах ажиллагааны статистикийн мэдээний маяг” боловсруулах төслийн саналыг 2024.11.15-ны өдрийн 518 дугаартай албан бичгээр,	2024.11.15 №518
14	ШЕЗ-ийн 2024.11.06-ний өдрийн 03/1824 дугаартай албан бичигт “Жагсаал цуглаан хийх журам”-ын төсөл	2024.11.11 №528
№	2024 оны судалгаа	Хариу хүргүүлсэн албан бичийн он, сар, өдөр
1	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024.05.27-ны өдрийн 03/948 дугаартай албан бичигт шүүгч нараас орон сууцны дэмжлэг авсан болон орон сууц эзэмшиж байсан талаарх судалгааг	2024.05.29 №223
2	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс ирсэн Тамгын газрын үйл ажиллагаа, ажилтанд холбогдуулан 2022, 2023 онуудад гаргасан гомдол, өргөдөл, хүсэлтийн судалгаа	2024.05.31 №226
3	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс 2024 оны хагас жилийн байдлаар шүүхэд дадлага хийсэн оюутнуудын судалааг	2024.06.05 №233
4	Монгол улсын дээд шүүхээс 2022-2023 оны хооронд Иргэний хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 156 дугаар зүйлийн 156.1.1-д заасан гомдол талаарх судалгаа	2024.06.06 № 235
5	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтэсээс шүүхүүдийн хэрэг маргаан, нэхэмжлэл, өргөдөл, хүсэлийг хувиарлах, шүүгч, шүүх бүрэлдэхүүнийг сугалаагаар томилох журмын санал	2024.06.06 №237
6	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2018 оны 44 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Шүүхийн хүний нөөцийн программ ашиглах журмын дагуу судалгааг	2024.06.06 №238

7	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024.06.05-ны өдрийн 03/1049 дугаартай албан бичигт 2024 оны хагас жилийн байдлаар шүүгч чөлөө авсан тухай судалгаа	2024.06.06 №239
8	Төв аймгийн Цагдаагийн хэлтэсээс ирсэн 2020-2024 оны хагас жилийн байдлаар Заамар сумын сум дундын цагдаагийн хэлтэсээс ирүүлсэн хэргийн тоон судалгаа	2024.06.12 №246
9	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс ирүүлсэн шүүгчдийн зөвөлгөөний тогтоолоор хянан шийдвэрлэсэн хэргийн судалгаа	2024.06.17 №256
10	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн хүний нөөцөөс ирүүлсэн 2025 онд тэтгэмж адах шаардлага хангасан ажилчдын судалгаа	2024.07.24 №289
11	Монгол улсын дээд шүүхээс сүүлийн 5 жилийн байдлаар захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхээр шийдвэрлэгдсэн шүүхийн шийдвэр, шүүхийн зардалын талаарх судалгаа	2024.08.14 №308
12	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс ирсэн 2024 оны бүтэц орон тооны судалгаа	2024.08.29. №309
13	Монгол улсын дээд шүүхийн 2024.08.29-ний өдрийн 148 дугаартай албан бичгийн дагуу	2024.08.29 № 148
14	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс ирсэн шүүгч нарын тоон гарын үсгийн судалгаа	2024.08.20 №314
15	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс 2024.08.30-ны өдрийн 03/1401 дугаартай албан бичгийн хариуг	2024.09.04 №316
16	Монгол улсын дээд шүүхийн 2024.09.10-ны өдрийн 1/137 дугаартай албан бичгийн хариуг	2024.09.12 №360
17	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс ирсэн иргэдийн төлөөлөгчийн оролцооны талаарх судалгаа	2024.09.23 №331
18	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024.09.09-ны өдрийн 03/1448 дугаартай албан бичигт Шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн оролцооны талаар судалгаа	2024.09.15 №121
19	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024.10.29-ны өдрийн 03/1778 дугаартай албан бичигт “ Шүүх, шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангах , яллагдагч шүүгдэгчийг хуяглан хүргэх” цагдаагийн албан хаагчийн тоон судалгаа	2024.11.04 №375
20	Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024.10.31-ний өдрийн 03/1809 сэтгүүлч, өмгөөлөгч нарт холбогдсон хэрэг маргааны талаарх судалгаа	2024.11.06 №397
21	Нийслэл дэх захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн тамгын газраас ирүүлсэн 2022-2024 оны гүйцэтгэх хуудасны судалгаа	2024.11.05 №318
22	Төв аймаг Төрийн аудитын газраас 2012-2023 оны хооронд төрийн албан хаагчидтай холбоотой хэрэг маргаан шийдвэрлэсэн талаарх судалгаа	2024.11.12 №368

Тус шүүхийн Тамгын газраас Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс хийсэн цахим хяналт-шалгалт-шинжилгээ-үнэлгээний тайланг улирал бүрээр тайлагнасан.

Анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн хэргийн хөдөлгөөний стандартын хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийх ажлын хэсгийг Тамгын газрын даргын 2025 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/62 тоот дугаар тушаалаар

баталж, шалгалтын илтгэх хуудсыг шүүгчийн туслахуудад танилцуулж, гарсан алдаа зөрчлийг арилгуулсан.

Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн 2024 оны 158 дугаар тогтоолоор баталсан “Хэргийн хөдөлгөөний хяналтын журам”-ын 4 дүгээр хавсралтад заасны дагуу тус шүүхийн Тамгын газраас сар бүр дотоод хяналт шалгалтыг хийж байна.

121

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ШҮҮХИЙН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ**

2025 оны 06 сарын 23 өдөр
Дугаар А/52
Зуунмод сум

Хэргийн хөдөлгөөний стандартын
хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийх
ажлын хэсэг байгуулах тухай

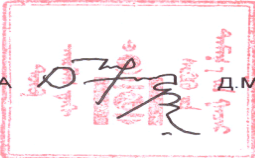
Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуулийн 87.1.2, 87.2, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2022 оны 28 дугаар тогтоолоор баталсан “Анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн Тамгын газрын үйл ажиллагааны нийтлэг журам”-ын 4.1.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн хэргийн хөдөлгөөний стандартын хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийх ажлын хэсгийг дараах бүрэлдэхүүнтэй байгуулсугай.

Ажлын хэсгийн ахлагчаар: Б.Жавхланбаяр (хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтсийн дарга)
Гишүүдээр: О.Лхагвадорж (зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга)
Д.Одонтунгалаг (мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн)
М.Ариунтуяа (шүүгчийн туслах)
Б.Ууганбаяр (шүүгчийн туслах)

2.Хэргийн хөдөлгөөний стандартын хэрэгжилтэд хийх хяналт шалгалтыг 2025 оны 06 дугаар сарын 09-ний өдрөөс эхлэн 06 дугаар сарын 13-ны өдрийг хүртэл явуулсугай.

3.Хэргийн хөдөлгөөний стандартын хэрэгжилтэд хийсэн хяналт шалгалтын илтгэх хуудсыг 2025 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор Тамгын газрын даргад танилцуулахыг ажлын хэсгийн ахлагч (Б.Жавхланбаяр)-т үүрэг болгосугай.

ДАРГА Д.МАГВАНСҮРЭН

0337

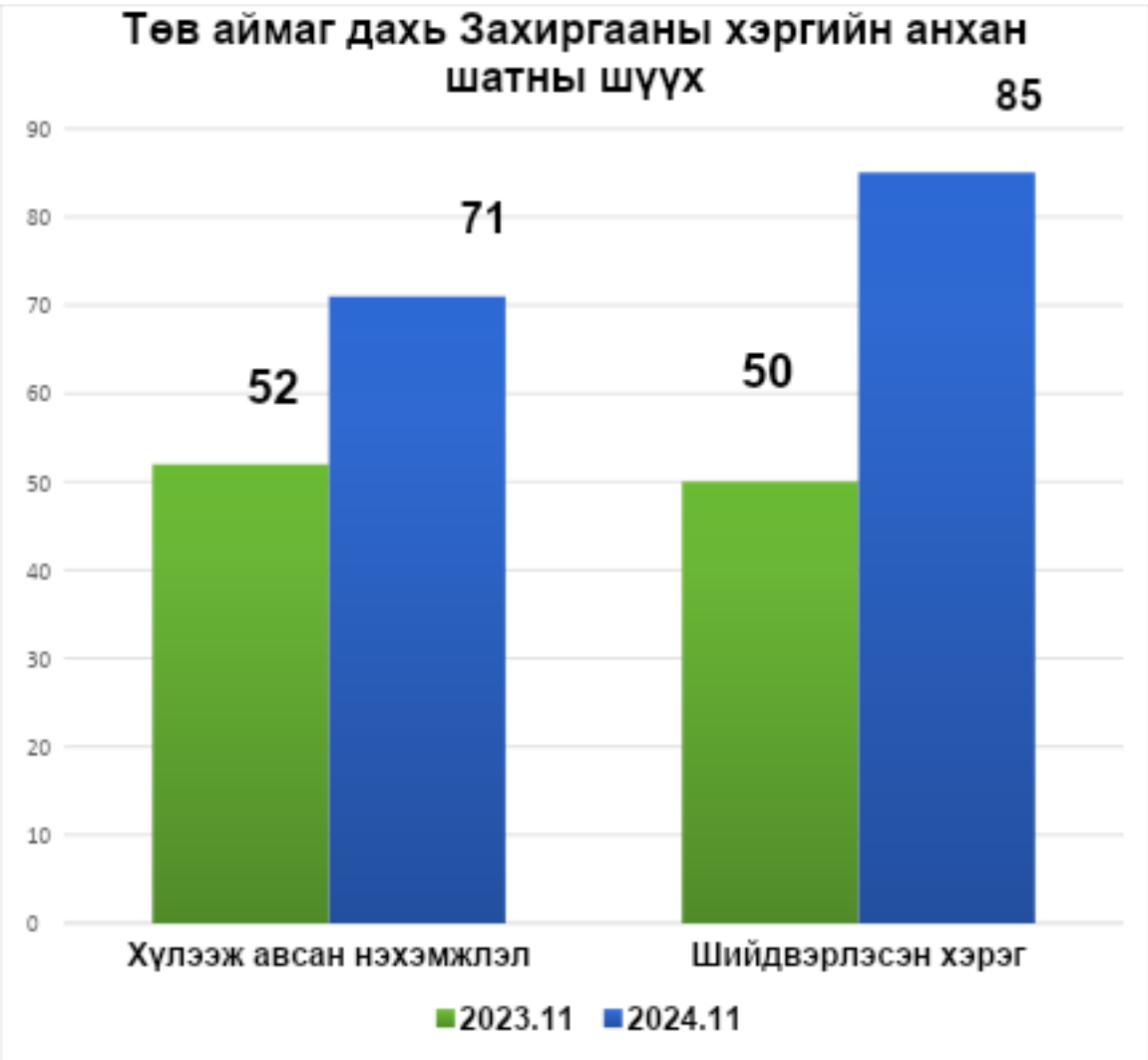
2.1.4. Хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын чиглэлээр;

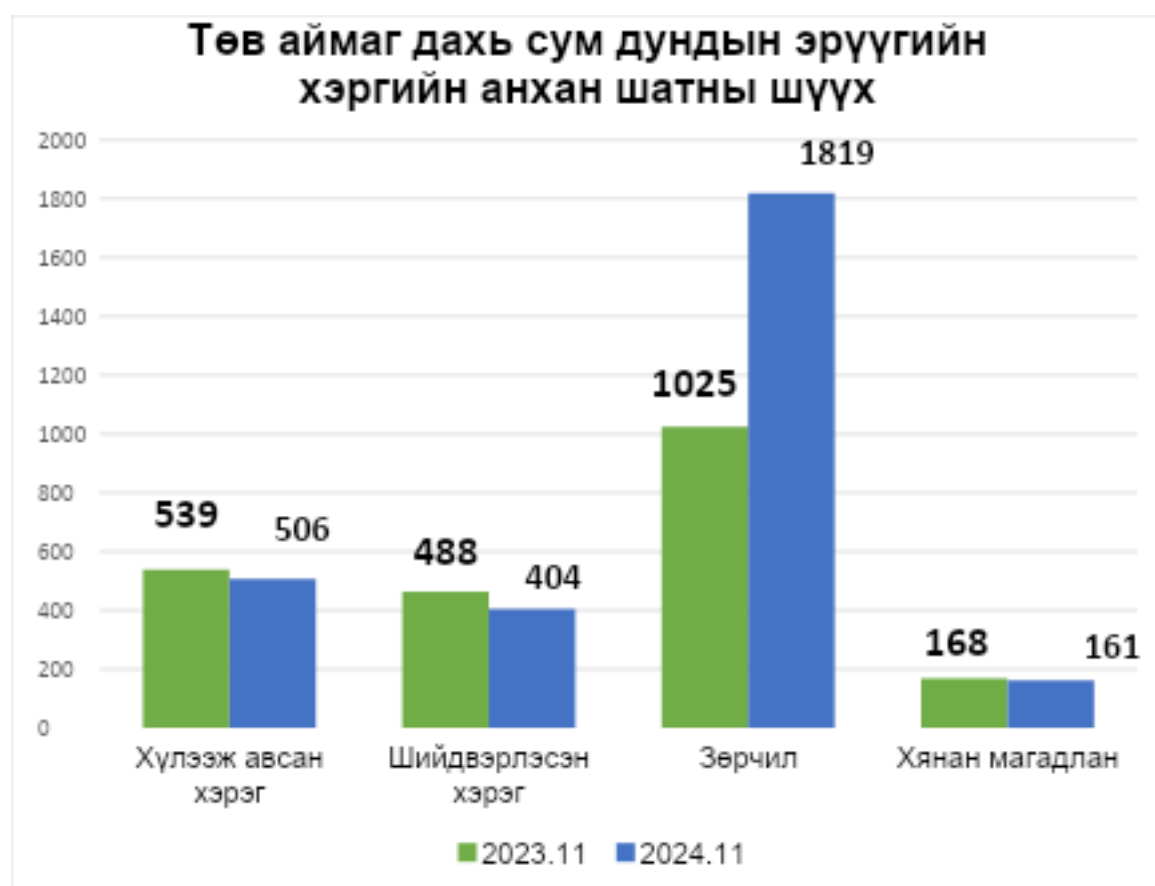
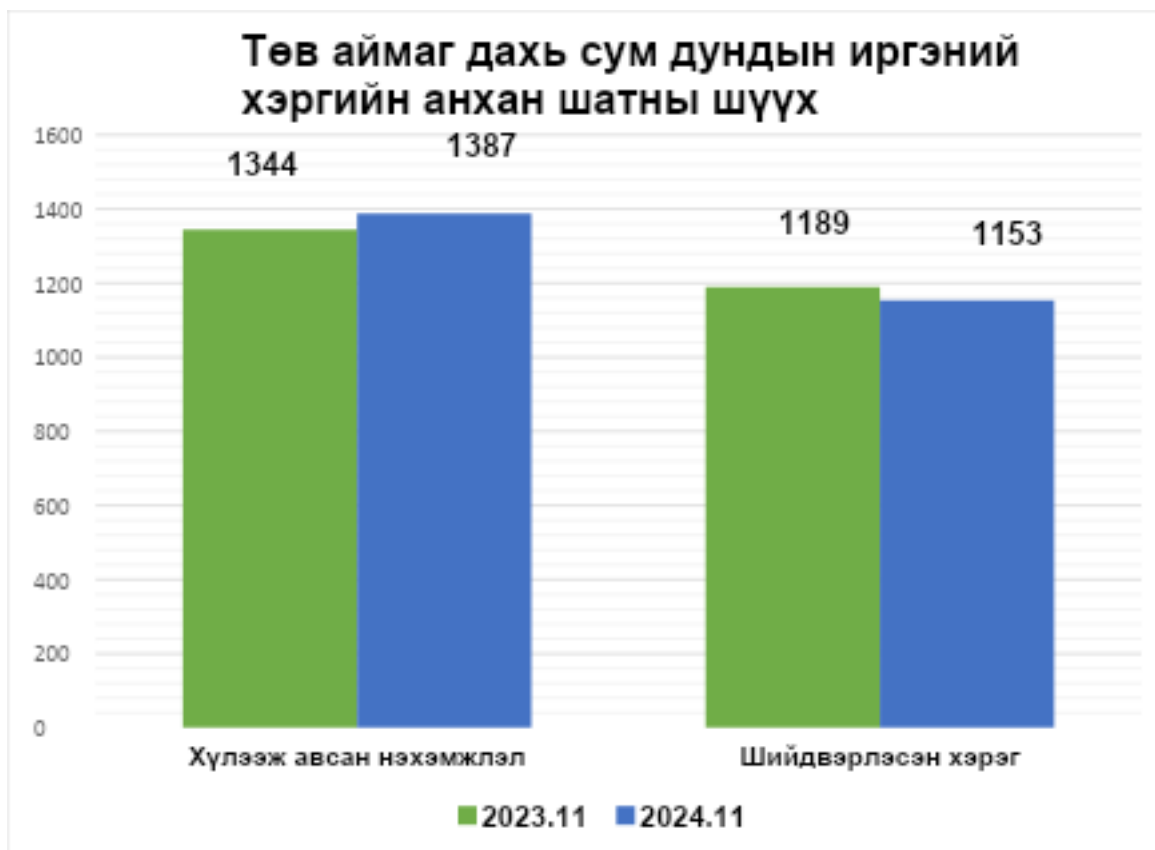
Төв аймгийн Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн 2024 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдрийн 01 дугаартай шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоол, мөн **2025 оны 03 дугаар сарын 26-ны өдрийн 27 дугаар** шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоол, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 2024 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдрийн 01 дугаартай шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоол, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн 2025 оны 01 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 06 дугаартай шүүгчдийн зөвлөгөөний тогтоолуудаар шүүхэд ирүүлсэн хэрэг, нэхэмжлэл, гомдол, хүсэлтийг хүлээн авах хэргийн хөдөлгөөний нэгдсэн

системд хэрэг хуваарилах журмын дагуу бүртгэх, шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллаж байна.

Анхан болон давж заалдах шатны шүүхүүдийн хүлээн авч хянан шийдвэрлэсэн хэргийн талаар:

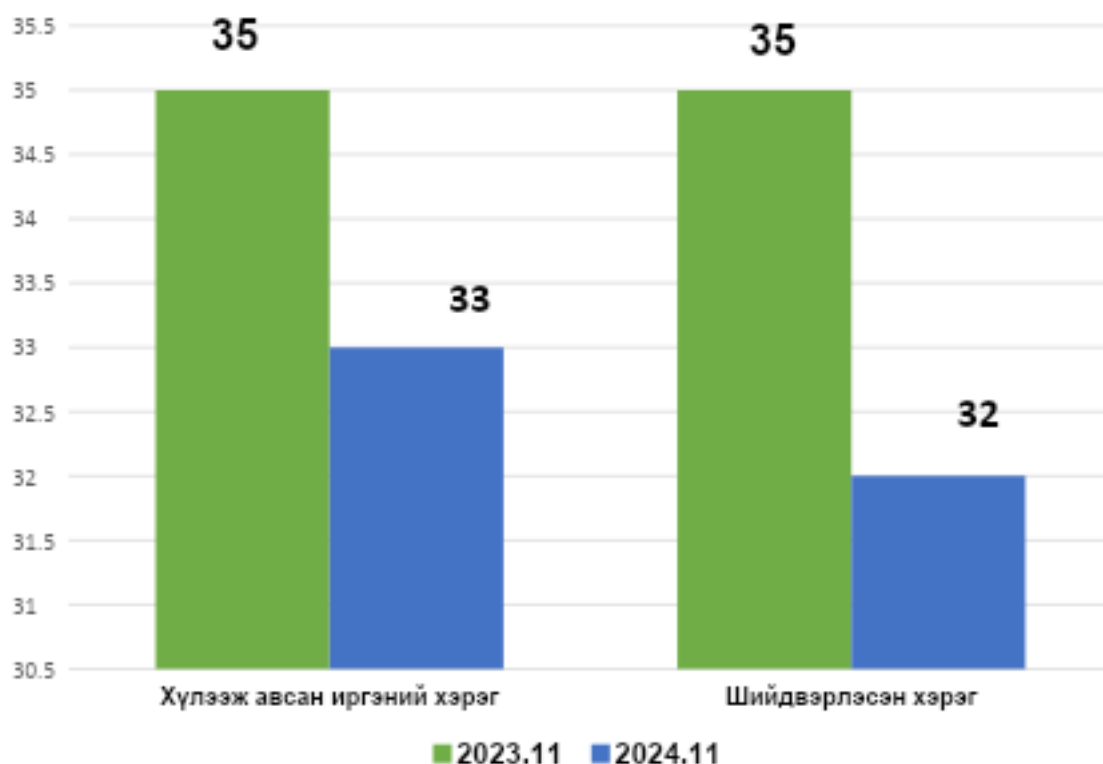
2024 оны 11 сарыг 2025 оны 11 сартай харьцуулсан байдал

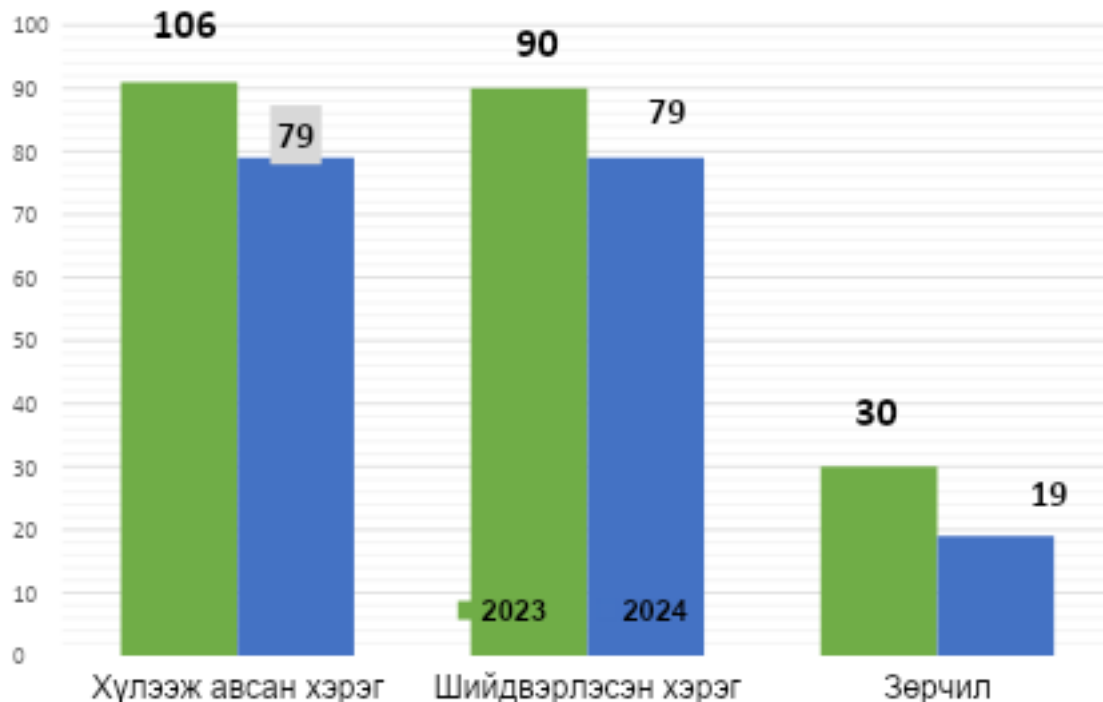

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн шийдвэрлэсэн хэргийн харьцуулсан тоон үзүүлэлт

Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх /иргэний хэрэг/

Төв аймгийн Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх /эрүүгийн хэрэг/

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газраас хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн шүүхэд мэдүүлэх эрхийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд харааны бэрхшээлтэй иргэддээ зориулан барель бичгээр хэвлэсэн нэхэмжлэлийн загвартай боллоо.

Тамгын газрын шуурхай хуралдааныг 14 хоног тутам хийж шүүхийн захиргааны ажилтнуудын өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллахын зэрэгцээ шүүхийн захиргааны ажилтан ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, харилцаа хандлага, дүрэм журам, хэм хэмжээг мөрдүүлэх, сургалт зохион байгуулж ажиллалаа.

- **Дүн шинжилгээ**

Шүүх дэх Эвлэрүүлэн зуучлалд гаргасан өргөдөл 2023 онд 345 өргөдөл хүлээж авсан бол 2024 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн байдлаар 292 өргөдөл хүлээж авсан нь өмнөх оныхоос буурсан, иргэний эрх зүйн маргаан 2023 онд 237 байсан бол 2024 онд 165 болж буурсан, гэр бүлийн маргаан 2023 онд 108 байсан бол 2024 онд 127 болж өссөн, эвлэрэл амжилттай болсон 2023 онд 167 байсан бол 2024 онд 126 болж буурсан дүнтэй байна.

Төв аймаг дахь Сум дундын Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд 2024 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн байдлаар 1372 нэхэмжлэл хүлээн авсан бөгөөд тус шүүхийн эвлэрүүлэн зуучлал нь 292 өргөдөл хүлээн авсан нь шүүхийн ачааллыг 21,2 хувиар бууруулсан байна.

Иргэдийн төлөөлөгчийн талаар дүн шинжилгээ хийхэд 2023-2024 онд шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчөөр оролцох иргэдийн нэрсийн жагсаалтыг хянан тус шүүхийн Тамгын газрын даргын 2023 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/85 тоот тушаалаар баталж, Шүүхийн Ерөнхий зөвлөлд хүргүүлэн шаардлага хангасан 1022 иргэдийн мэдээллийг санг бүрдүүлэн, бүрэлдэхүүнтэй шүүх хуралдаанд 2024 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдрийн байдлаар 47 иргэдийн төлөөлөгчийг сонгон иргэдийн төлөөлөгчөөр оролцуулаад байна.

2024-2025 онд шүүх хуралдаанд оролцох 1022 иргэдийн төлөөлөгчийн хувьд 27 сумаас жигд сонгогдож байгаа учраас хуралд оролцсон төлөөлөгч нарт олгох цагийн хөлс, ирж буцах замын зардал олгоход хүндрэлтэй байна. Төв аймгийн 27 сумын хувьд тогтмол нийтийн тээвэр явдаг сум байхгүй нь тэдний замын зардлыг тооцож олгоход хүндрэл бэрхшээл үүсдэг. Цаашид сонгогдож байгаа иргэдийн төлөөлөгчийн цагийн хөлс, нийтийн тээврийн зардлыг нэмэх шаардлагатай гэж дүгнэж байна.

Шүүхийн архивд иргэний хэргийн шүүхийн 1998-2023 оны 24898, эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн 2023 оны 511, захиргааны хэргийн шүүхийн 2000-2023 оны 649, зөрчлийн 4,136 нийт 30,332 хадгаламжийн нэгж, 3,050 хадгаламжийн нэгж эрх зүйн актууд хадгалагдаж байна. Архивын өрөө нь байгууллагын байрны хүрэлцээгүй байдлаас болж подволын хэсэгт байрладаг нь стандарт шаардлагад нийцэхгүй байна.

Шүүхийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах хүрээнд Тамгын газрын даргын нийт 136 тушаалыг холбогдох хууль, тогтоомжид нийцүүлэн гаргалаа.

Тамгын газрын шуурхай хуралдааныг 21 удаа хийж шүүхийн захиргааны ажилтнуудын өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллахын зэрэгцээ шүүхийн захиргааны ажилтан ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх,

харилцаа хандлага, дүрэм журам, хэм хэмжээг мөрдүүлэх, сургалт зохион байгуулж ажиллалаа.

Шүүн таслах ажлын хүрээнд шүүхийн захиргааны ажилтнуудаас шалтгаалсан эрх зүйн акт хугацаандаа гарахгүй асуудлууд гарсаар байна. Энэ нь тухайн шүүхийн захиргааны ажилтны мэдлэг, ур чадвар, төлөвлөлт, хичээл зүтгэлээс шалтгаалсан хугацаа хэтрэлт байхаас гадна нэг захиргааны ажилтанд ногдох ажлын ачааллаас шалтгаалсан асуудал байна гэж дүгнэж байна. Үүнийг бусад шүүхийн шийдвэрлэсэн хэрэг маргааны тоог нэг шүүхийн захиргааны ажилтанд ногдох тоон үзүүлэлтээр харьцуулан харж болно.

Цаашид Шүүхийн Ерөнхий зөвлөлөөс шинээр батлагдсан журмуудыг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөн хэрэгжүүлж хяналтыг сайжруулж ажиллана.

2.2. Шүүхийг хүний нөөцөөр хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

УИХ-ын 2016 оны 42-р тогтоолоор Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх Ерөнхий шүүгч 1, шүүгч 4, нийт 5 шүүгчийн орон тоотой байхаар батлагдсан боловч 2025 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдрийн байдлаар давж заалдах шатны шүүх Ерөнхий шүүгч 1, шүүгч 2, 1 шүүгч Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн шүүгч гишүүнээр сонгогдон ажиллаж байгаа нийт 4 шүүгчийн орон тоотой, 1 шүүгчийн орон тоо дутуу,

Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх Ерөнхий шүүгч 1, шүүгч 3, нийт 4 шүүгчийн орон тоо батлагдсан бөгөөд 2025 оны 11 дүгээр сарын 14-ний өдрийн байдлаар Ерөнхий шүүгч 1, шүүгч 1, 1 шүүгч Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн шүүгч гишүүнээр сонгогдон ажиллаж байгаа, 1 шүүгчийн орон тоо дутуу,

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх нийт 12 шүүгчийн орон тоо батлагдсан 2 шүүгч нь Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2025 оны 08 дугаар сарын 04-ний өдрийн 128 дугаар зарлигаар давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчээр томилогдож ажиллаж байгаа, 2 шүүгчийн орон тоо дутуу ажиллаж байна.

2025 оны хувийн ашиг сонирхол, хөрөнгө орлогын мэдүүлэгээ 15 шүүгч, 1 Тамгын газрын дарга, 2 хэлтсийн дарга, 22 захиргааны ажилчид 2025 оны 2 сарын 15-ны дотор хугацаандаа мэдүүлсэн. Шүүгчийн туслахаар томилогдсон 7 хүний хувийн ашиг сонирхолын урьдчилсан мэдүүлгийг авилгатай тэмцэх газар хянуулсан байна. Шинээр томилогдсон 7 захиргааны ажилчдын хувийн ашиг сонирхол хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг томилогдсоноос хойш 30 хоногийн дотор хугацаанд нь гаргуулсан.

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2024 оны ... дугаар сарын ..-ны дугаар тогтоолоор бүтэц орон тооны хязгаарыг орон тоотой байхаар тогтоосон. Батлагдсан орон тооны хязгаарт багтаан албан хаагчтай ажиллаж байна. Хүүхэд асрах чөлөөтэй 3 албан хаагч (шүүгчийн туслах-2, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга-1) байна. Эдгээр ажилчдын оронд Хөдөлмөрийн тухай хууль болон Төрийн албаны тухай хуулийн 43 дугаар зүйлд заасны дагуу 3 албан хаагчийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилон ажиллуулж байна. Тус шүүхийн Тамгын газар нь мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн 1, шүүгчийн туслах 10, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга 6, нийт 14 орон тоо зарлуулахаар 2025 оны 04 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 115 дугаар албан бичгийн хавсралт, 2025 оны 09 дүгээр сарын 10-ны 423 дугаар албан бичгийг хавсралтын хамт хүргүүлсэн бөгөөд шүүгчийн туслахын 2, мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтний 1 сул орон тоо дээр

тусгай шалгалт зарлагдаж шүүгчийн туслах Б.Ууганбаяр, Д.Адъяасүрэн, мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Гантулга нар тусгай шалгалтыг өгч тэнцэн төрийн жинхэнэ албаны гүйцэтгэх албан тушаалд томилогдож орон тоо нөхөгдсөн байна. Шинээр батлагдсан 2 туслахын, нөхөгдөөгүй байгаа шүүгчийн туслах болон шүүх хуралдааны нарийн бичгийн даргын орон тоонуудад дахин тусгай шалгалт зарлуулна.

Хуульчийн гэрчилгээ авсан 5 шүүгчийн туслах, үүнээс 2 нь хүүхэд асрах чөлөөтэй. Хуульчийн гэрчилгээ аваагүй 15 шүүгчийн туслах, 8 түр орлон ажиллаж байна.

Тамгын газрын 46 албан хаагчийн 31 эмэгтэй, 15 эрэгтэй, 70:30 гэсэн хүйсийн харьцаатай байна.

Тамгын газрын 46 албан хаагчийн анкетыг ТАЗ-ийн 2022 оны 600-р тогтоолоор баталсан шинэчилсэн анкетын дагуу шинэчлээд байна.

-Шүүгчийн хүний нөөцийн хөдөлгөөний талаар:

- Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн шүүгч М.Мөнхдаваа, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Л.Өлзийжаргал нар нь Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн шүүгч гишүүнээр томилогдон ажиллаж байна.

-Шүүхийн захиргааны ажилчдын хүний нөөцийн хөдөлгөөний талаар:

Тамгын газрын даргын нийт боловсон хүчинтэй холбоотой Б тушаал 44 гарч хүний нөөцийн шилжилт хөдөлгөөн хийгдсэн байна. Цаашид хүний нөөцийг тогтвортой, чадавхжуулж ажиллахыг зорьж байна.

Тамгын газрын дарга 1, Хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтсийн дарга 1, Зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга 1, мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн 2, мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн 1, шүүгчийн туслах 20, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга 9 нийт 35 төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг баталж, улирал бүр төлөвлөгөөний биелэлт, үр дүнг тооцож урамшуулал олгосон.

Эвлэрүүлэн зуучлагч 1, эвлэрүүлэн зуучлагчийн туслах 1, ахлах нягтлан бодогч 1, нярав 1, архив бичиг хэргийн эрхлэгч 1, бичиг хүргэгч 1, жолооч 3, үйлчлэгч 3 нийт 12 төрийн үйлчилгээний ажилтантай хөдөлмөрийн гэрээг үргэлжлүүлж, шинээр томилогдсон архив бичиг хэргийн эрхлэгчтэй хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан. Мөн цахим архивтай ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын дэргэдэх орон тооны бус ёс зүйн зөвлөлийг Тамгын газрын даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/105 дугаар тушаалаар шинэчлэн байгуулсан. Ёс зүйн зөвлөл нь 2025 онд 1 гомдол хүлээж авч хэлэлцэн шийдвэрлэсэн байна.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтсийн мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Гантулгад холбогдох гомдлыг хүлээн авч хэлэлцэн мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Гантулгыг ёс зүйн зөрчил гаргасан гэж үзэн ёс зүйн дэд хорооны дүгнэлтийг тус шүүхийн тамгын газарт хүргүүлэн ажилласан байна.

-Шүүгч, шүүхийн захиргааны ажилчдын цалин хөлсний талаар авсан арга хэмжээ:

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолоор “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчид төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох журам”-ын дагуу Тамгын газрын даргын 2025 оны 1 дүгээр сарын 02-ны өдрийн А/04 тоот тушаалаар Төрийн захиргааны 28, төрийн үйлчилгээний 13 ажилтанд төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгож байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн үйлчилгээний албан хаагчид ур чадварын нэмэгдэл олгох нийтлэг журам”-ын дагуу төрийн үйлчилгээний албан хаагч нарт Тамгын газрын даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн А/02 тоот тушаалаар “Ур чадварын нэмэгдэл” олгон ажиллаж байна.

Тамгын газрын даргын 2025 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/50 дугаартай тушаалаар 2025 оны ээлжийн амралтын хуваарийг баталсан бөгөөд батлагдсан хуваарийн дагуу 65 шүүгч, ажилтны ээлжийн амралтыг бүрэн эдлүүлээд байна.

Тамгын газрын даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн А/03 тоот тушаалаар Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн ерөнхий шүүгч, шүүгчид, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн ерөнхий шүүгч, шүүгчид, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн ерөнхий шүүгч, шүүгч нарт онцгой нөхцөлийн нэмэгдлийг 40 хувиар тооцож олгож байна.

Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн даргын 2018 оны 44 дүгээр тушаалаар баталсан “Шүүхийн хүний нөөцийн программ ашиглах журам”-ын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд **17 шүүгч, 41 захиргаа**, үйлчилгээний ажилтны мэдээллийг

бүрэн гүйцэд оруулж холбогдох мэдээллийг шүүгч, ажилчдад танилцуулж баримтыг Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн Шүүхийн хүний нөөцийн удирдлага, бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлж ажилласан болно.

Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхүүдийн нийт шүүгчид, шүүхийн захиргааны ажилчдын нэгдсэн хуралдаанаар шүүгч, ажилчдын 2025 оны ажлын амжилт болон төрийн болон салбарын шагналд тодорхойлох болзол шаардлага хангасан шүүгч 3, шүүхийн захиргааны 6, нийт 9 шүүгч, ажилтныг шагналд тодорхойлсон.

Албан ажлын дутагдал, сахилга, ёс зүйн зөрчил гаргасан албан хаагчид авсан арга хэмжээний талаар:

Шүүхийн захиргааны ажилчдын сахилга хариуцлагыг сайжруулах, алдаа зөрчилд Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу холбогдох хариуцлагыг тооцон ажиллаж байна.

- 2025 онд шүүхийн захиргааны 1 ажилтанд холбогдуулан ёс зүйн зөрчлийн гомдол ирсэн бөгөөд 1 ажилтныг тус бүрийг хамт олны дунд нээлттэй сануулах арга хэмжээ авч ажилласан.
- Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга Г.Галхүү нь шүүх хуралдааны тэмдэглэлийг хуульд заасан хугацаанд албажуулаагүй тул Тамгын газрын даргын 2025 оны 09 дүгээр сарын 24-ний өдрийн Б/34 тоот тушаалаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг 2 сарын хугацаатай 10 хувиар бууруулах сахилгын шийтгэл,
- Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга М.Гантуяа нь шүүх хуралдааны тэмдэглэлийг хуульд заасан хугацаанд албажуулаагүй тул Тамгын газрын даргын 2025 оны 09 дүгээр сарын 24-ний өдрийн Б/35 тоот тушаалаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг 3 сарын хугацаатай 20 хувиар бууруулах сахилгын шийтгэл,
- Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга Г.Ганзориг нь шүүх хуралдааны тэмдэглэлийг хуульд заасан хугацаанд албажуулаагүй тул Тамгын газрын даргын 2025 оны 09 дүгээр сарын 24-ний өдрийн Б/36 тоот тушаалаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг 3 сарын хугацаатай 20 хувиар бууруулах сахилгын шийтгэл,

Шүүгч, шүүхийн захиргааны ажилчид танхимын болон цахим сургалтад хамрагдсан талаар:

№	Овог нэр	Албан тушаал	Сургалтын нэр	Цахимаар, биечлэн	Хэзээ хэд хоног	Хаанаас
1	Д.Магвансүрэн Б.Жавхланбаяр Б.Гантулга Д.Одонтунгалаг Б.Нарангэрэл М.Ариунтуяа М.Оюунсүрэн Х.Цэндсүрэн Т.Будхүү Г.Ганбаяр Б.Эрдэнэцэцэг Д.Даваасүрэн Б.Эрдэнэ-Оюун	Шүүхийн захиргаа, үйлчилгээний ажилтнууд	Төрийн албан хэргийг хос бичиг.	цахимаар	2024.11.19 204.12.03 ны өдрүүдэд өдөр бүр 09:00-10:30 цагт	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл

	Б.Болорцэцэг Б.Оюунчимэг Г.Ганзориг Д.Уранчимэг Г.Бадам Б.Цэмбэлдулам Б.Буянхишиг С.Дуламсүрэн Т.Онон					
2	Ю.Энхмаа Ц.Отгонжаргал Ш.Гандансүрэн Ж.Дэлгэрмөрөн Т.Батжаргал	Шүүгч	Эрүүгийн хэргийн шүүхийн шүүгчийн мэргэшүүл эх сургалт	Танхим	2024.11.18 19-ний өдөр	Шүүхийн академи
3	Ц.Отгонжаргал	Шүүгч	2024 оны багц цаг хангах	Танхим	2024.09.28	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
4	О.Лхагвадорж Б.Оюут	Шүүгчийн туслах	Нарийн бичгийн дарга нарын сургалт	цахимаар	2024.10 .23	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
5	Д.Одонтунгалаг	МТМ	Хэргийн хөдлөгөөн ий нэгдсэн систем	танхимаар	2024.10.15	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
6	Б.Жавхланбаяр Мөнхцэцэг	нягтлан бодогч, хүний нөөц хариуцсан албан тушаалтан	шимтгэл төлөлт, ажил олгогч, даатгуулаг чийн эрх, үүрэг	цахим	2024.10.10	Төрийн албаны зөвлөл
7	Б.Ууганбаяр Д.Уранчимэг Э.Оюут		Тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэ х ажиллагаа	цахимаар	2024.10.01	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
8	Д.Магвансүрэн	Тамгын дарга	Шүүгч, шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангах	танхимаар	2024.09.27	Дорноговь аймгийн Замын-Үүд сум дахь сум дундын шүүхийн тамгын газарт
9	Д.Магвансүрэн Б.Жавхланбаяр Б.Гантулга Д.Одонтунгалаг Б.Нарангэрэл М.Ариунтуяа М.Оюунсүрэн Х.Цэндсүрэн Т.Будхүү Г.Ганбаяр Б.Эрдэнэцэцэг Д.Даваасүрэн	Шүүгчийн туслах	Төрийн абаны зөвлөл мэргэшүүл эх	цахимаар	2024.09.19	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл

	Б.Эрдэнэ-Оюун Б.Болорцэцэг Б.Оюунчимэг Г.Ганзориг Д.Уранчимэг Г.Бадам Б.Цэмбэлдулам Б.Буянхишиг С.Дуламсүрэн Т.Онон					
10	Б.Буянхишиг Т.Онон	Эвлэрүүлэн зуучлал	Цахим шуудан ашиглах	цахимаар	2024.07.22	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
11	Д.Алтантуул Д.Мөнхбүрэн Д.Отгончулуун Н.Гэрэлтуяа	шүүгч	Шүүгчдэд зориулсан оюуны өмчийн зайны сургалт	цахим	2024.07.05	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
12	Г.Бадам Б.Эрдэнэ-Оюун Б.Оюунчимэг Б.Болорцэцэг	Шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга	Шүүхийн ажилтны ёс зүй, Шүүх хуралдаан ы тэмдэглэл хөтлөх	цахим	2024.05.17	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
13	З.Ганзориг	АБХЭ-ч	Мэргэшүүл эх сургалт	цахим	2024.05.03	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
14	М.Ариунтуяа М.Оюунсүрэн Х.Цэндсүрэн Г.Ганбаяр Д.Даваасүрэн		Шүүгчийн туслах нарт зориулсан мэргэшүүл эх	цахим	2024.04.26	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
15	М.Ариунтуяа М.Оюунсүрэн Х.Цэндсүрэн Г.Ганбаяр Д.Даваасүрэн Б.Оюунчимэг Г.Ганзориг Д.Уранчимэг Г.Бадам	шүүхийн захиргааны албан хаагч	Байгууллаг ын архивын үйл ажиллагаа	цахим	2024.04.10	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл

**Шүүгч, ажилчид танхимын сургалт болон зохион байгуулсан сургалтын
талаар:**

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын захиргааны албан хаагчдад Амьдрах
урлаг бясалгалын төвийн багш Т.Баясгаланбаатар зохион байгуулалтын хэлтсийн

дарга О.Лхагвадоржийн урилгаар "Стрессээс хэрхэн ангид байх вэ" сэдвээр сургалтыг 2025 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдөр зохион байгуулав.

Авлигын эсрэг хуулийн 10.3-т болон Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 23.3-д заасны дагуу мэдүүлэг гаргагч хөрөнгө, орлогын мэдүүлгээ тухайн албан тушаалд томилогдсон буюу сонгогдсон өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, цаашид тухайн алба хааж байгаа хугацаандаа жил бүрийн 02 дугаар сарын 15-ны дотор шинэчлэн гаргаж өгөх үүрэгтэй байдаг.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын мэргэжилтэн Д.Одонтунгалаг ХАСХОМ мэдүүлэх үндэслэл, ХАСХОМ гаргахад анхаарах асуудал, хөрөнгө, орлогоо бүрэн мэдүүлээгүй, худал мэдүүлсэн тохиолдолд хүлээлгэх хариуцлагын талаар шүүхийн ХАСХОМ хэрхэн мэдүүлэх талаарх сургалтыг захиргааны ажилтнуудад 2025 оны 1 сарын 20-ны өдөр зохион байгуулав.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын 2025 оны сургалтын төлөвлөгөөний дагуу нярав Б.Цэмбэлдулам "Монголын ХАБ-н ажилтнуудын Алтан дуулга холбоо"-ны гүйцэтгэх захирал, үндэсний сургагч багш Б.Лувсандэндэв-г урьж авч ирэн "Ажлын байран дээрх хөдөлмөрийн аюулгүй байдал" сэдвээр сургалтыг 2025 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдөр орлоо. Сургалтаар ажилчид 4 баг болж аюулгүй ажиллагааны талаар бие дааж зөвлөмж бичиж оролцлоо.

Ажлын байран дээрх хөдөлмөрийн аюулгүй байдал

Мөн 2025 оны дотоодын сургалтын төлөвлөгөөний дагуу шүүгчийн туслах З.Өнөрзаяа 2021 оны шилдэг илтгэгч, 79к трэйвэл ХХК-ийн үүсгэн байгуулагч, илтгэх индэрийн ирээдүй ТББ-ын сургагч багш, уулын спортын мастер, монголын скаутын холбооны мастер, "Мөрөөдөл" олон улсын зуслангийн хөтөлбөр хариуцсан багш, олон улсын найрамдал төв бүлгийг удирдагч Ц.Эринсанааг урьж "Багийн уур амьсгал, хамтын оролцоо" сэдвээр сургалт зохион байгуулав.

Багийн уур амьсгал хамтын оролцоо

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын дотоодын сургалтын төлөвлөгөөний дагуу шүүгчийн туслах Б.Эрдэнэ-Оюун Төв аймгийн Хүүхэд, Гэр бүлийн хөгжил хамгааллын газрын мэргэжилтэн Д.Нарандулам, Н.Алтантуяа нарыг урьж авчирч шүүхийн захиргааны ажилчдад сургалт зохион байгууллаа. Хүүхдийн хөгжил оролцооны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Д.Нарандулам "Байгууллага, хамт олны уур амьсгалыг дэмжих бүлгийн зөвлөгөө, ажлын байран дахь стресс" сэдвээр, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагаа хариуцсан мэргэжилтэн Н.Алтантуяа "Эцэг эх ба хүүхдийн харилцаа" сэдвээр сургалтыг зохион байгуулав.

Байгууллага, хамт олны уур амьсгалыг дэмжих бүлгийн зөвлөгөө, ажлын байран дахь стресс

Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 339 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журам”, 340 дугаар “Гамшгийн үеийн дайчилгаа, нүүлгэн шилжүүлэх журам”, мөн 2017 оны 67 дугаар тогтоол “Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх таниулах өдөр”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлын хүрээнд гуравдугаар сарын дөрөв дэх долоо хоног буюу 03 сарын 28-ны Баасан гарагийн 16:00 цагт орон даяар гамшгийн зарлан мэдээллийн дуут дохио дуугарах үеэр Төрийн байгууллага, иргэд мэргэжлийн байгууллагаас өгөх заавар, зөвлөмжийг дагаж идэвхтэй оролцлоо. Газар хөдлөлтийн үед авах арга хэмжээ, аюулгүй байдлын талаарх мэдээ, мэдээллийг Төв аймгийн Онцгой байдлын газраас хийлээ.

ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЛИЙН ДОХИО ДУУГАРАХАД ХИЙХ 3 АЛХАМ

Эхний дохио дуугарахад: Газар хөдлөлтийн чичирхийлэл мэдрэгдэх үе гэж бодон барилгын даацын хана, бат бөх ширээн доогуур орж өөрийн аюулгүй байдлаа ханган түр хүлээх,

Хоёр дахь дохио дуугарахад: Газар хөдлөлтийн чичирхийлэл мэдрэгдэхээ болих үе гэж бодон баруун гарын дүрэм баримтлан, толгойгоо хамгаалж яаралтай аюулгүй талбай руу гарах,

Гурав дахь дохио дуугарахад: Барилга байгууламжид хүн үлдсэн эсэх талаар мэдэх, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтанд бүртгүүлэх шаардлагатай.

/2025.03.28-ны өдрийн сургалт/

Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхүүд нь 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдөр Төв аймгийн Заамар суманд нүүдэллэн ажиллаж хууль сурталчлах, сургалт явуулах ажлыг Төв аймгийн Прокурорын газар, Төв аймгийн Цагдаагийн газартай хамтран зохион байгууллаа. Хөтөлбөрийн хүрээнд “Хүний эрх ба гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь”, “Зөрчлийн хэрэг, анхаарах асуудлууд, урьдчилан сэргийлэх нь” гэсэн сэдвээр эрх бүхий албан тушаалтнуудад сургалт зохион байгуулж, уулзалт хийлээ. Төв аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүхийн шүүгч Ю.Энхмаа, Т.Батжаргал, Ж.Дэлгэрмөрөн нарын шүүх бүрэлдэхүүн ЭХТА-ийн 10.1-2 дахь хэсгийн 2.7-д заасан гэмт хэргийн шүүх хуралдааныг нээлттэй хийлээ. шүүгч Т.Батжаргал зөрчлийн 3 хэргийн шүүх хуралдааныг хийлээ. Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын эвлэрүүлэн зуучлагч Б.Буянхишиг, эвлэрүүлэн зуучлагчийн туслах Т.Онон нар иргэдэд мэдээлэл өгч, гарын авлага, шүүхэд өргөдөл гомдол, нэхэмжлэл гаргах загвар, брошур тарааж, нэхэмжлэл хүлээн авлаа.

Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлал 2025 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр Төв аймгийн Мөнгөнморьт, Эрдэнэ сумдад нүүдэллэн ажиллалаа. Тус шүүхийн эвлэрүүлэн зуучлагч Б.Буянхишиг, эвлэрүүлэн зуучлалын туслах ажилтан Т.Онон нар Мөнгөнморьт суман дахь ШШГЕГ-ын харьяа 417 дугаар нээлттэй хорих ангид очиж эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагаа явууллаа. Мөн Төв аймгийн Мөнгөнморьт, Эрдэнэ сумын иргэдтэй уулзаж зөвлөгөө өгсөн.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын Хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтсийн мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Гантулга нь Мөнгөнморьт сумаас шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн нэрсийн жагсаалтад орсон 16 иргэн, Эрдэнэ сумаас шүүхийн иргэдийн төлөөлөгчийн нэрсийн жагсаалтад орсон 26 иргэнд тус тус шүүхийн иргэдийн төлөөлөгч нарт зориулсан сургалтыг, Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхүүдийн Tuvcourt.mn вэб сайтын шинэчлэлт болон Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд Шүүхийн үйл ажиллагаа нээлттэй, ил тод байна гэж, мөн 12 дугаар зүйлийн 12.2

“Шүүхийн үйл ажиллагааг дараах байдлаар олон нийтэд нээлттэй, ил тод явуулна”, 12.2.2 “шүүх хуралдааныг нээлттэй явуулах, шүүхийн цахим хуудас, эсхүл хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, эсхүл олон нийтийн цахим сүлжээгээр энэ хууль болон хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухайлсан хуульд заасны дагуу шууд дамжуулах, эсхүл олон нийтэд дуу-дүрсний бичлэгээр хүргэнэ”-т гэж тус тус заасны дагуу шууд дамжуулалт явуулах болсон талаарх мэдээ мэдээллийг хүргэж ажиллалаа. Тус сумдын иргэдэд шүүхэд нэхэмжлэл гаргах, эвлэрүүлэн зуучлах ажиллагааны талаар тус тус мэдээлэл зөвлөгөө өгч ажиллалаа.

Монгол Улсын Их Хурлаас 2024 оны 01 дүгээр сарын 17-ны өдөр Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, 75 дугаар бүлэг нэмж зарим төрлийн иргэний хэрэг маргааныг тусгайлсан журмаар хянан хэлэлцэхээр болж, энэхүү хуулийг 2024 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс дагаж

мөрдөхөөр болсон. /ИХШХШтХ-ийн 75-р бүлэг/ Энэ тусгайлсан журмаар иргэний хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны талаар Төв аймгийн Зуунмод сумын багийн дарга нарт сургалт зохион байгуулж мэдээлэл өгч, сонирхсон асуултад хариуллаа.

Энэ тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх ажиллагаа нь иргэний зарим төрлийн хэрэг, маргааныг ердийн бусад хэргээс богино хугацаанд үр дүнтэй, хялбар, зардал багатай журмаар шийдвэрлэх зорилготой болно.

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2025 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн №190 тоот тогтоолоор “Цахим шүүх 2.0” цөм системийн “Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны систем”-ийн таслан сэргийлэх арга хэмжээ, зөрчлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны туршин нэвтрүүлэлтийг үргэлжлүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн цахимжилтын төв, гүйцэтгэх компанийн мэргэжилтнүүд 2025 оны 09 дүгээр сарын 02-ны өдөр Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн шүүгч, Тамгын газрын ажилтнуудад таслан сэргийлэх арга хэмжээ, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны системийн үйлдэл, тохиргоог танилцуулж, туршин нэвтрүүлэлтийн сургалтыг амжилттай зохион байгууллаа.

Бусад ажлын хүрээнд:

Төв аймгийн Зуунмод хотын захирагчийн 2025 оны 03 дугаар сарын 17-ны өдрийн 01 дугаар “Хаврын бүх нийтийн их цэвэрлэгээ зохион байгуулах тухай”

албан даалгаврын дагуу Төв аймаг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн Тамгын газрын захиргааны болон үйлчилгээний алба хаагч нар 2025 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр албан даалгаврын хавсралтад заасан маршрутын дагуу номингийн уулзвараас эхлэн хуучин морь барианы газар хүртэл замын хоёр талаар бүх нийтийн их цэвэрлэгээг хийж гүйцэтгэлээ. Нийт 80 гаруй шуудай хог хаягдал түүж цэвэрлэсэн бөгөөд тухайн үед нь Зуунмод сумын хот тохижуулах газрын хогны автомашиныг дуудан бүх хог хаягдлыг ачууллаа.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын захиргааны болон үйлчилгээний ажилтан алба хаагч нарыг 2025 оны 04 дүгээр сарын 21-ний 04 дүгээр сарын 25-ны

өдрийн хооронд Бүгд найрамдах Хятад улс руу бүтэн биеийн үзлэг шинжилгээнд хамруулсан.

2025 оны Төв аймгийн Хууль хяналтын байгууллагуудын “Спортын олон төрөлт тэмцээн 2025”-д амжилттай оролцож багийн нийлбэр дүнгээр тэргүүн байр эзэллээ.

Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллага, шүүх эрх мэдлийн байгууллагын хамтын ажиллагааны хүрээнд “Шүүх эрх мэдлийн хамтын ажиллагаа ба ил тод байдал 2024-2026” гэсэн төсөлд Төв аймгийн шүүхэд эрх зүйн хөтөчөөр ажиллахаар тус шүүхийн ахмад шүүгч Д.Буянтогтох, ахмад захиргааны ажилтан

Н.Эрдэнэчимэг нар сонгогдсон бөгөөд эрх зүйн хөтөч нар нь 2025 оны 2 сарын 18-ны өдрөөс эхлэн шүүхтэй танилцах дадлагаа хийсэн ба 2025 оны 2, 3 дугаар сарын ажлын өдрүүдэд хуваарийн дагуу ажиллаж эхэлсэн. Иргэдэд хүндрэлгүй түрхэн шуурхай мэдээ мэдээлэл авах боломжийг ханган ажиллалаа.

Европын холбооны санхүүжилтээр хэрэгжиж буй Германы Олон улсын эрх зүйн хамтын ажиллагааны "Твининг" төслийн 2 дугаар бүрэлдэхүүн баг өнөөдөр 2025 оны 08 дугаар сарын 26-ны өдөр Төв аймаг дахь анхан шатны шүүхийн үйл

ажиллагаатай танилцаж, шүүгчид болон захиргааны ажилтнуудтай уулзалт хийлээ. Уулзалтад Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн Гүйцэтгэх нарийн бичгийн дарга Б.Эрдэнэтулга, Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааны газрын дарга Д.Мөнхбат, Төслийн суурин зөвлөх Кристоф Копецки, шүүгч Йенс Расс, доктор Тобиас Оэлснер, Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч Ш.Гандансүрэн, Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч Д.Зоригтбаатар, шүүхийн Тамгын газрын дарга Д.Магвансүрэн болон бусад шүүгч, шүүхийн ажилчид оролцлоо.

Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улсын Шүүхийн академийн төлөөлөгчид Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улсын Шүүхийн академийн Ерөнхийлөгч ноён Нгуен Шуан Тху, Шүүхийн академийн Захиргаа, удирдлага,

гадаад харилцааны хэлтсийн дарга Нгуен Тхи Фонг Лан, Шүүхийн академийн Сургалт хариуцсан дэд дарга Нгуен Тхи Тху Хонг, Шүүхийн академийн шүүгч, прокурор, хуульчдын ерөнхий боловсролын тэнхимийн дэд захирал Нго Ти Нгок Ван, Шүүхийн академийн хуульчдын сургалтын тэнхимийн дэд захирал Тонг Тхи Танх, Шүүхийн академийн Чанарын үнэлгээ, хяналт, шалгалтын төвийн захирал Ву Тхи Тху Хиен нар хүрэлцэн ирлээ. Айлчлалын хүрээнд төлөөлөгчид Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн үйл ажиллагаа, бүтэц, зохион байгуулалт, шүүн таслах ажиллагааны талаарх мэдээлэлтэй танилцаж, сонирхолтой асуулт хариултаар яриа өрнүүллээ.

XVII жарны “Элдэв эрдэнэт” хэмээх модон могой жилийн Цагаан сарын баярыг тохиолдуулан Монгол Улсын Ерөнхийлөгч У.Хүрэлсүхийн зарлигаар Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн шүүгч Базарагчаагийн Түмэнцэцэг

"Алтан гадас" одонгоор, Бадарчийн Марина "Хөдөлмөрийн хүндэт" медалиар тус тус шагнагдлаа.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүхийн зарлигаар Төв аймаг дахь сум дундын шатны шүүхийн шүүгч Д.Мөнхбүрэн, Н.Гэрэлтуяа, Б.Түвшинжаргал нар "Хөдөлмөрийн хүндэт" медалиар, шүүгчийн туслах Н.Өнө-Эрдэнэ Хууль зүйн яамны "Тэргүүний ажилтан" цол тэмдэгээр шагнагдсаныг

2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдөр Төв аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч М.Мөнхдаваа, Төв аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч Д.Зоригтбаатар, Төв аймаг дахь Сум дундын анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч Ш.Гандансүрэн нар гардууллаа.

Мөн Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Нарангэрэл Шүүхийн Ерөнхий Зөвлөлийн "Хүндэт тэмдэг"-ээр, мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн Б.Гантулга, бичиг хүргэгч Л.Лхагважаргал нар Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн "Хүндэт жуух бичиг"-ээр шагнагдсаныг Төв аймгийн Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгч М.Мөнхдаваа гардуулан өгч цаашдын ажил амьдралд нь амжилтыг хүсэн ерөөлөө.

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газраас Төв аймгийн Цагдаагийн газартай 2025 онд хамтран ажиллах төлөвлөгөө, аюулт үзэгдэл, гамшиг үүссэн үед хамтран ажиллах төлөвлөгөө, онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед хамтран ажиллах төлөвлөгөөг 2025 оны 01 дүгээр сарын 14-ний баталж, зөвлөгөөнийг зохион байгууллаа.

Тус зөвлөгөөнд Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газрын дарга Д.Магвансүрэн, хэргийн хөдөлгөөний удирдлагын хэлтсийн дарга Б.Жавхланбаяр, зохион байгуулалтын хэлтсийн дарга О.Лхагвадорж, Төв аймгийн Цагдаагийн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч, цагдаагийн дэд хурандаа Д.Сандагбалир, нийтийн хэв журам хамгаалах тасгийн дарга, цагдаагийн дэд хурандаа Н.Доржбалжид, нийтийн хэв журам хамгаалах, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах тасгийн байцаагч цагдаагийн дэслэгч С.Жигжидсүрэн нар оролцон ажил сайжруулах болон цаашид хийж хэрэгжүүлэх ажлын талаар санал солилцлоо.

Шүүхийг хүний нөөцөөр хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажлын дүн шинжилгээ:

Тайлант онд Шүүхийн тамгын газрын шуурхай хуралдааныг 14 хоног тутамд хийж шүүхийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг хэвийн явуулахын зэрэгцээ шүүхийн захиргааны ажилтан ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, харилцаа хандлага, дүрэм журам, хэм хэмжээг мөрдүүлэх, сургалт нөлөөллийн арга хэмжээг тодорхой бодлого, үе шаттай авч хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд сургалтыг тогтмол явуулан ажиллаж байна.

Мөн шүүхийн захиргааны ажилтнуудын өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллахын зэрэгцээ шүүхийн захиргааны ажилтан ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, харилцаа хандлага, дүрэм журам, хэм хэмжээг мөрдүүлэх, сургалт нөлөөллийн арга хэмжээг тодорхой бодлого, үе шаттай авч хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд сургалтыг тогтмол явуулсан.

Шүүн таслах ажлын хүрээнд шүүхийн захиргааны ажилтнуудаас шалтгаалсан эрх зүйн акт хугацаандаа гарахгүй байх асуудал гарч байна. Мөн

эрүүгийн хэргийн системийн “word tool” ажиллахгүйгээс шалтгаалан эрх зүйн актын хугацаа хэтрүүлж баталгаажуулуулсан зөрчил их гарч байна. Эрх зүйн акт хугацаандаа гарахгүй байгаа нь тухайн шүүхийн захиргааны ажилтны мэдлэг, ур чадвар, төлөвлөлт, хичээл зүтгэлээс шалтгаалсан хугацаа хэтрэлт биш бөгөөд байна. Нэг захиргааны ажилтанд ногдох ажлын ачааллаас шалтгаалсан асуудал байна гэж дүгнэж байна. Төв аймгийн шүүх нь газар нутгийн хувьд өргөн уудам, хамгийн олон сумтай аймаг бөгөөд нэг жилд дунджаар шийдвэрлэж буй хэрэг маргаан ажлын ачаалалаар тэргүүлдэг учир цаашид шүүхийн нэг захиргааны ажилтанд ногдох ачаалалд илүү анхаарах хандуулах шаардлагатай байна.

Шүүхийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажиллахад 2 үндсэн асуудал байна гэж үзэж байна.

1. Шинэ санаачилга гарган ажил хэрэгжүүлэхэд төсвийн хүрэлцээгүй байдал,
2. Шүүхийн тамгын газарт ажиллах хуулийн шаардлага хангасан хүний нөөцийн хомсдол.

Төрийн албаны тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан төрийн албан тушаалд тавих тусгай шаардлага, Шүүхийн захиргааны ажилтны албан тушаалын тодорхойлолтод заасан тусгай шаардлагыг хангуулах үүднээс тэднийг Төрийн албанд мэргэшүүлэх богино болон дунд хугацааны сургалтад хамруулах шаардлагатай байна.

2.3. Шүүгчийн хараат бус байдлыг хангах, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ;

Шүүх, шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангах цогц арга хэмжээ авах ажлын хүрээнд Төв аймгийн Цагдаагийн газартай 2025 онд хамтран ажиллах төлөвлөгөө, аюулт үзэгдэл, гамшиг үүссэн үед хамтран ажиллах төлөвлөгөө, онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед хамтран ажиллах төлөвлөгөөг 2025 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдөр тус тус байгуулан төлөвлөгөөний дагуу хамтарч ажиллав.

**ТӨВ АЙМГИЙН ЦАГДААГИЙН ГАЗАР, ШҮҮХИЙН ТАМГЫН ГАЗАРТАЙ
2025 ОНД ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

2025 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдөр

Зуунмод сум

Зорилго: Хууль зүй дотоод хэргийн сайд, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн даргын хамтарсан 2021 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/116/65 дугаартай тушаалаар баталсан Шүүх хуралдааны дэг сахиулах, Шүүх, Шүүгч, Шүүх бүрэлдэхүүн, шүүх хуралдаанд оролцогчийн аюулгүй байдлыг хангах журмын 2.29 дэх хэсэгт зааснаар Цагдаагийн газар, Шүүхийн тамгын газартай хамтран ажиллах төлөвлөгөөг гарган баталж, хамтын ажиллагааг сайжруулахад оршино.

д/д	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хүрэх үр дүнгийн шалгуур шалгуур үзүүлэлтийн хүрэх түвшин	Хугацаа /сараар/	Хариуцах эзэн нэгжийн нэр
	1	2	3	4
1	Хууль зүй дотоод хэргийн сайд, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн даргын хамтарсан 2021 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/116/65 дугаартай тушаалаар баталсан Шүүх хуралдааны дэг сахиулах, Шүүх, Шүүгч, Шүүх бүрэлдэхүүн, шүүх хуралдаанд оролцогчийн аюулгүй байдлыг хангах журмын 2.29 дэх хэсэгт зааснаар Цагдаагийн газар, Шүүхийн тамгын газартай хамтран ажиллах төлөвлөгөөг гаргаж батлуулах.	Хамтын ажиллагаа сайжирна.	1-р сард	Цагдаагийн газар, Шүүхийн тамгын газар
2	Шүүхийн барилга байгууламжийн харуул хамгаалалтыг цагдаагийн байгууллага бүрэн хариуцаж, шүүхийн аюулгүй байдлыг хангах ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомж, шүүх, Шүүх хуралдааны дэг сахиулах, Шүүх, Шүүгч, Шүүх бүрэлдэхүүн, шүүх хуралдаанд оролцогчийн аюулгүй байдлыг хангах журамд заасны дагуу гүйцэтгэх.	Шүүхийн барилга, байгууламжийн аюулгүй байдал хангагдана.	байнга	Цагдаагийн газар

Цагдаагийн газартай хамтран баталсан төлөвлөгөөний дагуу сар бүр цагдаагийн газрын шүүх шүүгчийн аюулгүй байдлыг хангах хэлтэст хийсэн ажлаа тайлагнасан.

Шүүх хурлын 1,2,3-р танхимуудад 14096 оролцогчтой Эрүүгийн хэргийн 959 Иргэний хэргийн 706, Захиргааны 356, Зөрчил-1024, Хянан магадлангийн-86 нийт 3131 шүүх хуралдаанд журам сахиулж, шүүх хуралдаан эхлэхээс 30 минутын өмнө шүүх хурлын танхимыг шалган тэмдэглэл үйлдэж, шүүхийн нарийн бичиг даргад хүлээлгэн өгч, шүүх хурал даргалагчаас тогтоосон зохих журмын дагуу шүүх хуралдааны журам сахиулж, гэмт хэрэг, зөрчил гарахаас урьдчилан сэргийлж ажилласан.

Хянан магадлангийн шүүх хуралдааны талаар:

Төв аймгийн Зуунмод суманд байрлах Цагдан хорих байр, Төв аймгийн Баян, Мөнгөнморьт сумын нутагт байрлах ШШГЕГ-ын харъяа 415, 417-р хаалттай, нээлттэй хорих ангиудын нийт 95 шүүх хурал явагдаж шүүх шүүгчийн аюулгүй байдал хангаж ажилласан.

Шүүхийн харуулын цагдаа нарын ажлын талаар:

Шүүхийн байранд харуулын цагдаагийн үүрэг гүйцэтгэх алба хаагч өглөө 08³⁰ цагт Цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааны код журмын дагуу ээлж хүлээлцэн, эд аж ахуй, бичиг баримтын бүрдлийг шалган шүүхийн байрны эргэн тойрон хамгаалалтын бүсэд үзлэг, шалгалт хийж, мөн эд мөрийн баримт хадгалах өрөө, архивын өрөө, серверийн өрөөний лацыг шалгаж хүлээлцэж байна.

Шүүхийн байранд шүүгч, шүүгчийн туслах, нарийн бичгийн дарга, бусад ажилчидтай уулзахаар ирсэн нийт 10,468 иргэний бичиг баримтыг шалгаж, дотоод

сүлжээгээр зөвшөөрөл авч, зохих журмын дагуу шалган нэвтрүүлж, хөдөлгөөнд хяналт тавьж ажилласан.

Хуяглан хүргэлтийн талаар:

Хуяглан хүргэх ажиллагаа бүрт төлөвлөгөө, томилгоо, зураглал гаргаж, Цагдаагийн газрын дарга болон Нийтийн хэв журам хамгаалах тасгийн даргаар батлуулан Нийт 544 хуяглан хүргэж ажилласан. Үүнд Төв аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын Цагдан хорих байрнаас 223 шүүгдэгчийг хүлээн авч биед нь үзлэг хийж, тэмдэглэл үйлдэн, шүүхэд хуяглан хүргэж, шүүх хуралдаанд оролцуулж, Шүүхээс 291 шүүгдэгч, яллагдагчийг Төв аймаг дахь Цагдан хорих байранд хуяглан хүргэж, ээлжийн даргад нь хүлээлгэн өгч аюулгүй байдлыг хангаж ажилласан.

Улаанбаатар хот дахь цагдан хорих 461-р ангиас 15 шүүгдэгчийг Төв аймгийн шүүхэд хуяглан хүргэж шүүх хуралдаанд оролцуулж буцааж 15 шүүгдэгчийг хуяглан хүргэж ажилласан байна.

Албадан ирүүлэх ажлын талаар:

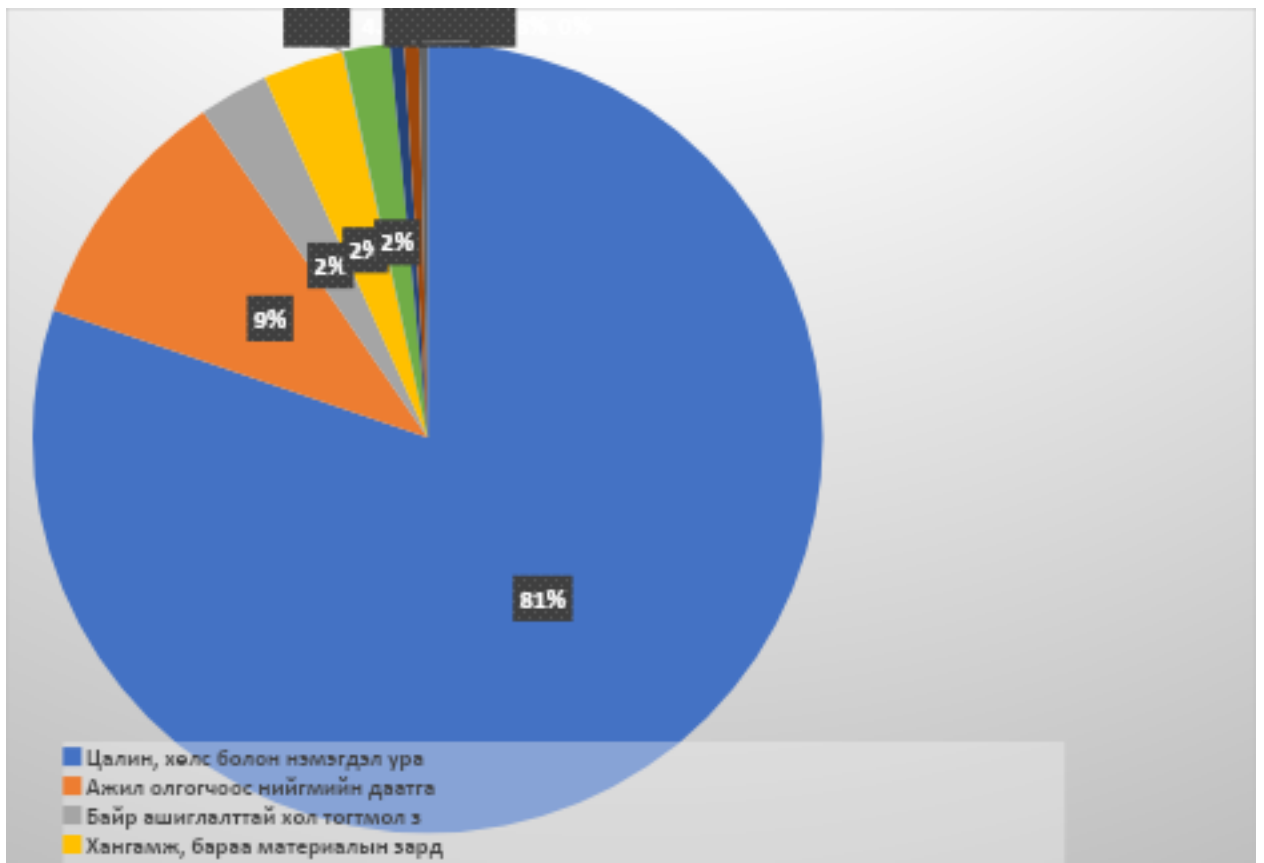
Төв аймаг дахь Сум дундын Эрүү, Иргэн, Захиргааны хэргийн шүүхээс хариуцагч, гэрч, хохирогч, шүүгдэгч нарыг албадан ирүүлэх 137 шүүгчийн захирамж, тогтоолыг хүлээн авч, бүртгэлд оруулан тэмдэглэл хөтөлж, 133 шүүгчийн захирамжаар 142 иргэнийг албадан ирүүлж ажилласан. Одоо биелэгдээгүй захирамж 4 байна.

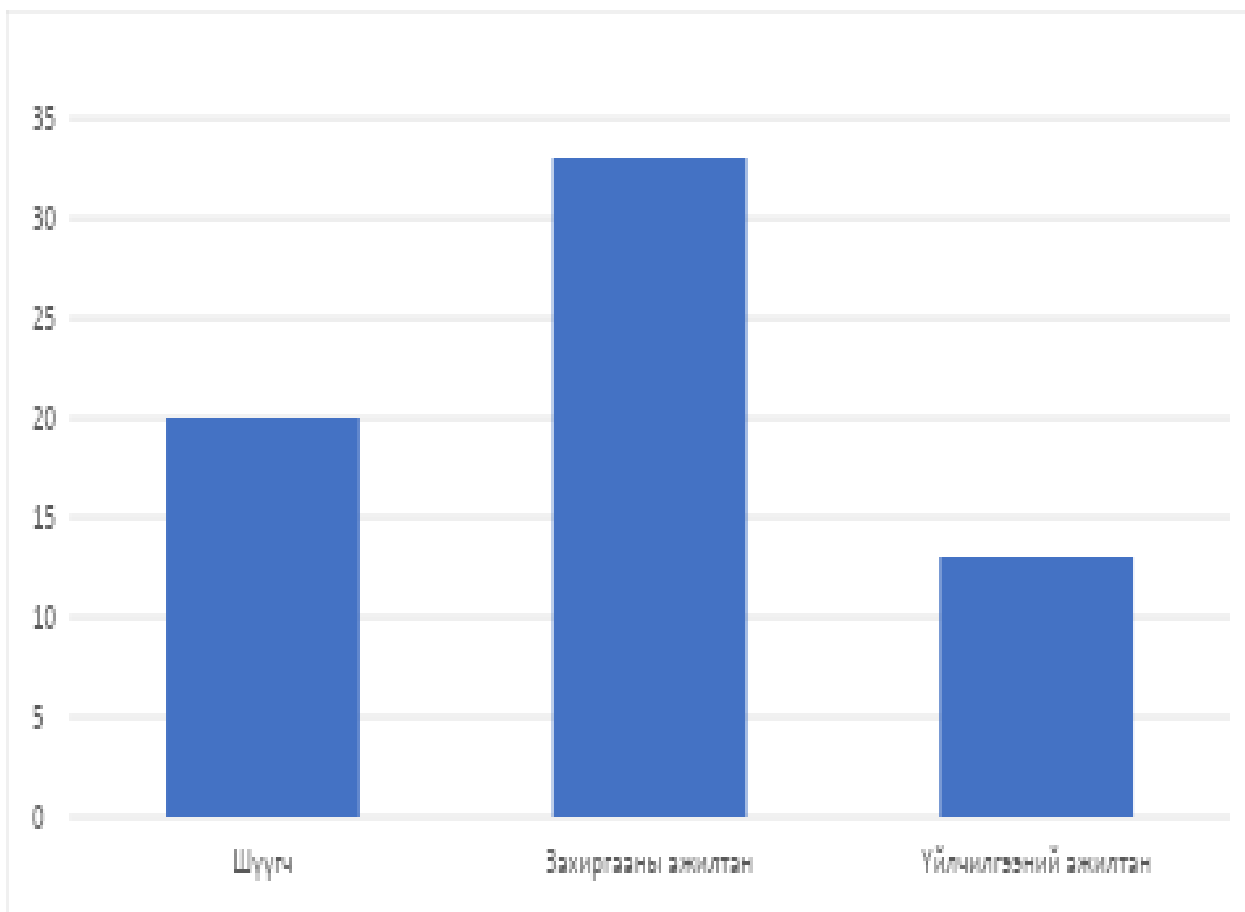
Эрэн сурвалжлах ажлын талаар:

Төв аймаг дахь болон орон нутгийн шүүхээс эрэн сурвалжлах тухай 117 шүүгчийн шийдвэр хүлээн авч, шүүгчийн шийдвэрүүдийг бүртгэл хөтлөн эрэн ажиллагаа явуулж, 93 иргэний оршин суугаа хаягийг тогтоож, шүүхэд ирүүлсэн. Цагдаагийн байгууллагын эрэн сурвалжлалтын асап санд зарлан, үлдэгдэл шийдвэртэй нийт шүүгчийн 24 шийдвэр, захирамж биелэгдээгүй байна.

2.4. Шүүхийн санхүү, эдийн засгийн баталгааг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

Шүүхийн төсөв, санхүү, дэд бүтцийг удирдах ажлын хүрээнд 2024 оны 11 дүгээр сарын 28-ний өдрийн байдлаар тус шүүхийн Тамгын газарт нийт 4,640,038,700 төгрөгийн төсөв батлагдсан болно. Үүнээс 3,744,026,315 төгрөгийг цалин 439,892,223 төгрөгийг ажил олгогчоос төлдөг нийгмийн даатгалын зардал, 101,097,112 төгрөгийг байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 139,642,331 төгрөгийг хангамж бараа материалын зардал 69,974,495 төгрөгийг эд хогшил урсгал засварын зардал 17,800,000 томилолт, зочны зардал 8,940,220 бусдаар гүйцэтгүүлсэн, ажил үйлчилгээний зардал 22903500 төгрөг урсгал шилжүүлэг тус тус эзэлж байна.

2024 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн байдлаар манай шүүхийн 100140005001 дансанд нийт 4,640,038,700 төгрөгийн зарцуулах эрх нээгдсэн. Төсвийн гүйцэтгэлийн зарлагын мэдээ тооцоо, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн тайлан, татварын тайлан мэдээг цаг хугацаанд нь хийж хүргүүлж ажиллаж байгаа бөгөөд одоогоор өр авлагагүй ажиллаж байна.

2025 онд хийсэн засвар үйлчилгээний талаар:

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газар нь 2025 оны 04 дүгээр сараас дотоод их засварын ажлыг хийж гүйцэтгэж эхэлсэн бөгөөд шүүгч, ажилтнуудыг ая тухтай ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулах, үйлчлүүлж буй иргэдэд халуун дулаан уур амьсгал тав тухтай орчинг бүрдүүлэх зорилгоор шүүхийн 1 давхрын тааз, хана, нойлын өрөөнүүд, 2 давхрын хана, тааз, шал, нойлын өрөө, шүүгч нарын өрөөний хаалга зэргийг иж бүрэн завсарлаж дуусгалаа. Мөн нийт шүүгч захиргааны ажилтнуудын бүх өрөөг авкустик хавтангаар тохижуулж ажиллах таатай нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн ажиллалаа.

Засвар хийхийн өмнө 1 дүгээр давхар

Засвар хийхийн өмнө 2 дугаар давхар

Засвар хийхийн өмнө 2 дугаар давхар

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхар

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхар

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхар

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхар

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхар

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхар

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхар

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхар

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхар

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхрын ариун цэврийн өрөө

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхрын ариун цэврийн өрөө

Засвар хийсний дараа 2 дугаар давхрын ариун цэврийн өрөө

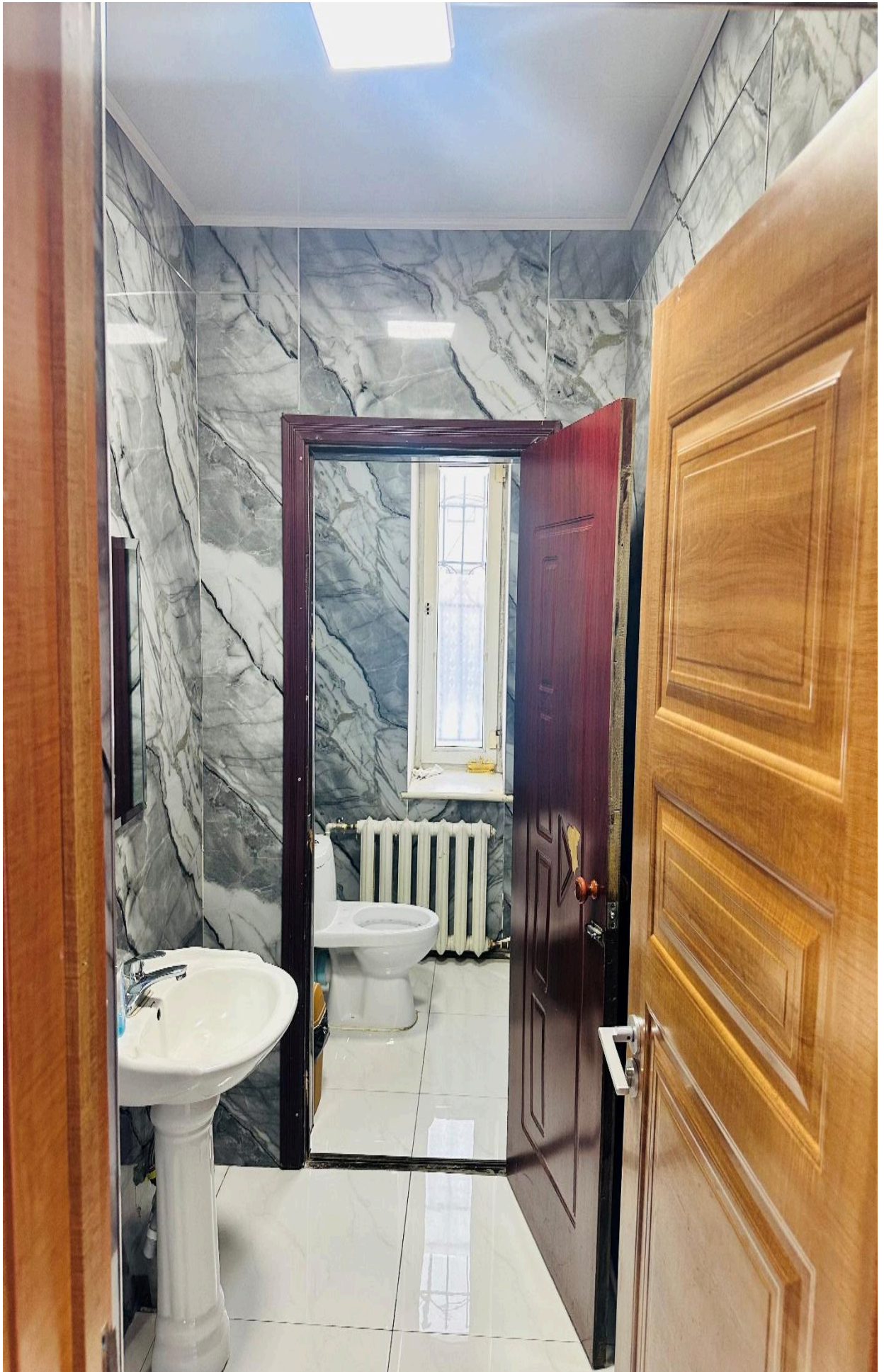

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхрын ариун цэврийн өрөө

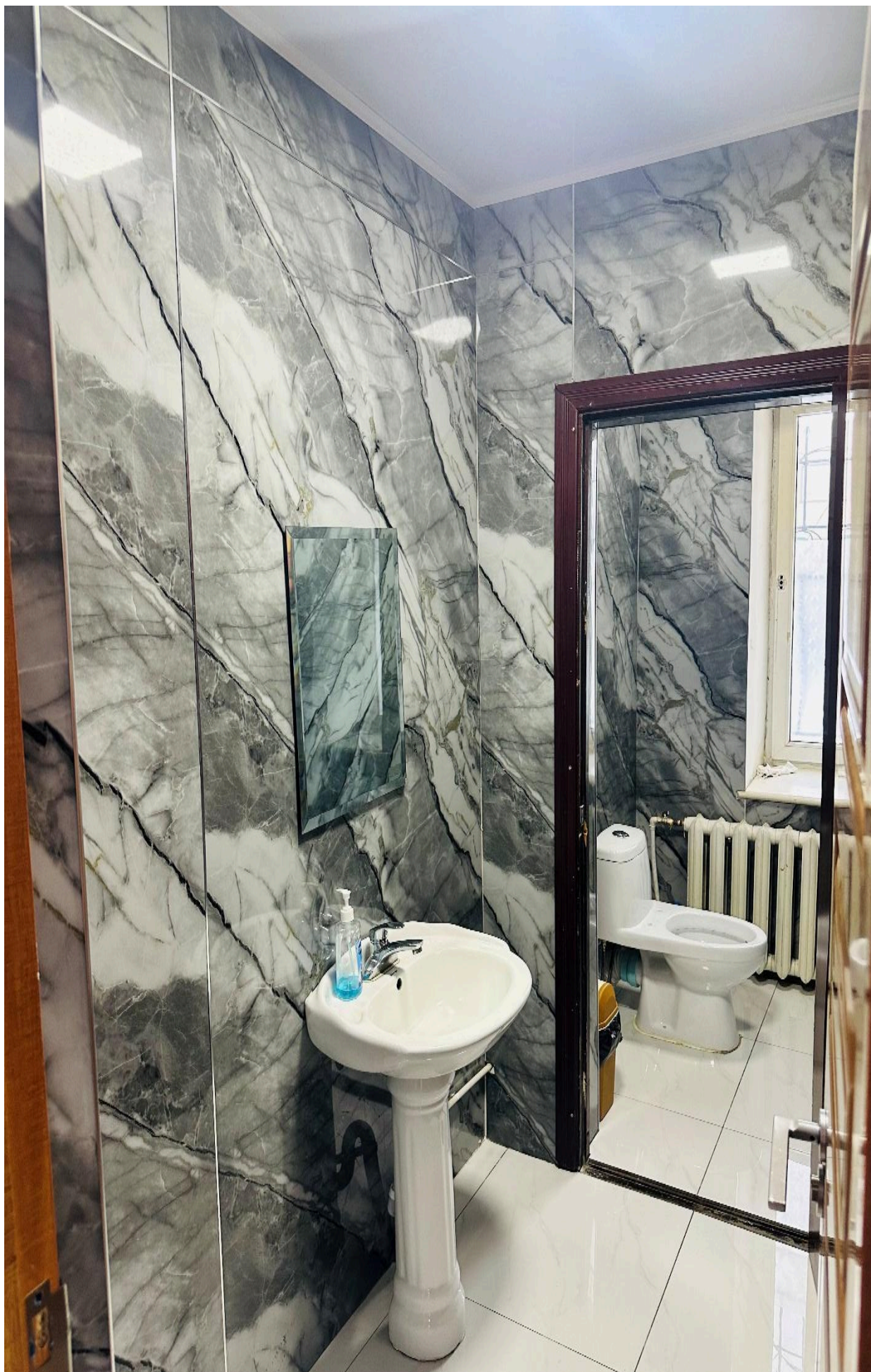

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхрын ариун цэврийн өрөө

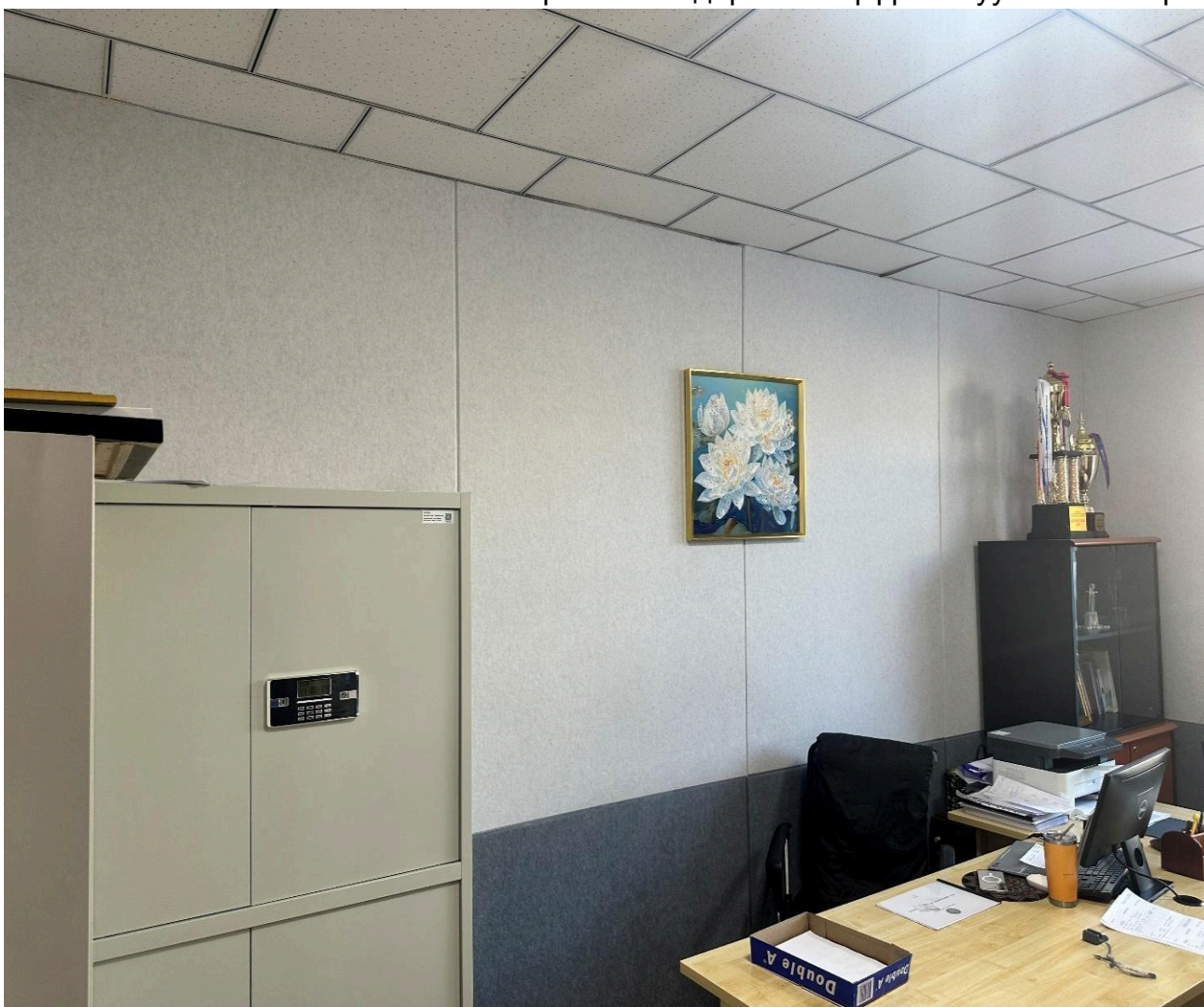
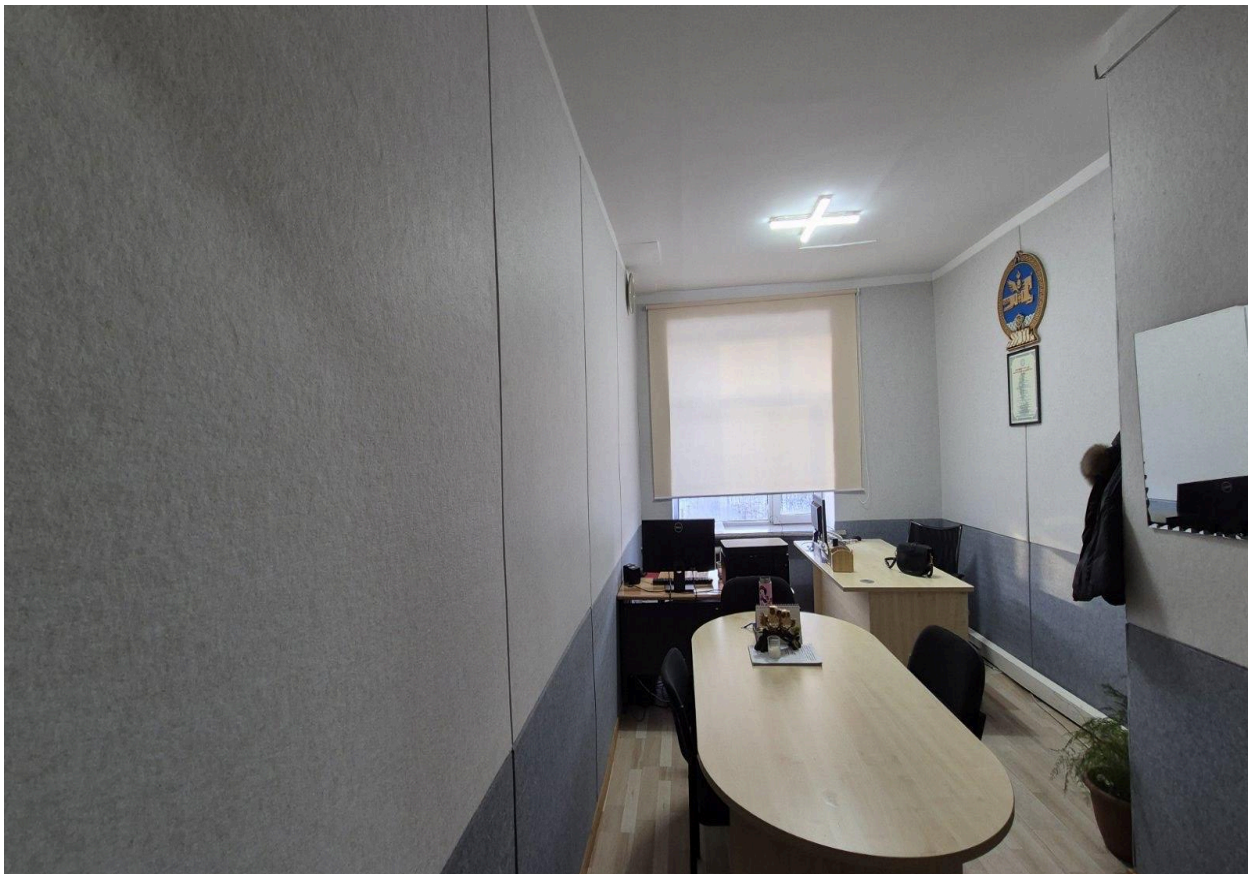
Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхрын ариун цэврийн өрөө

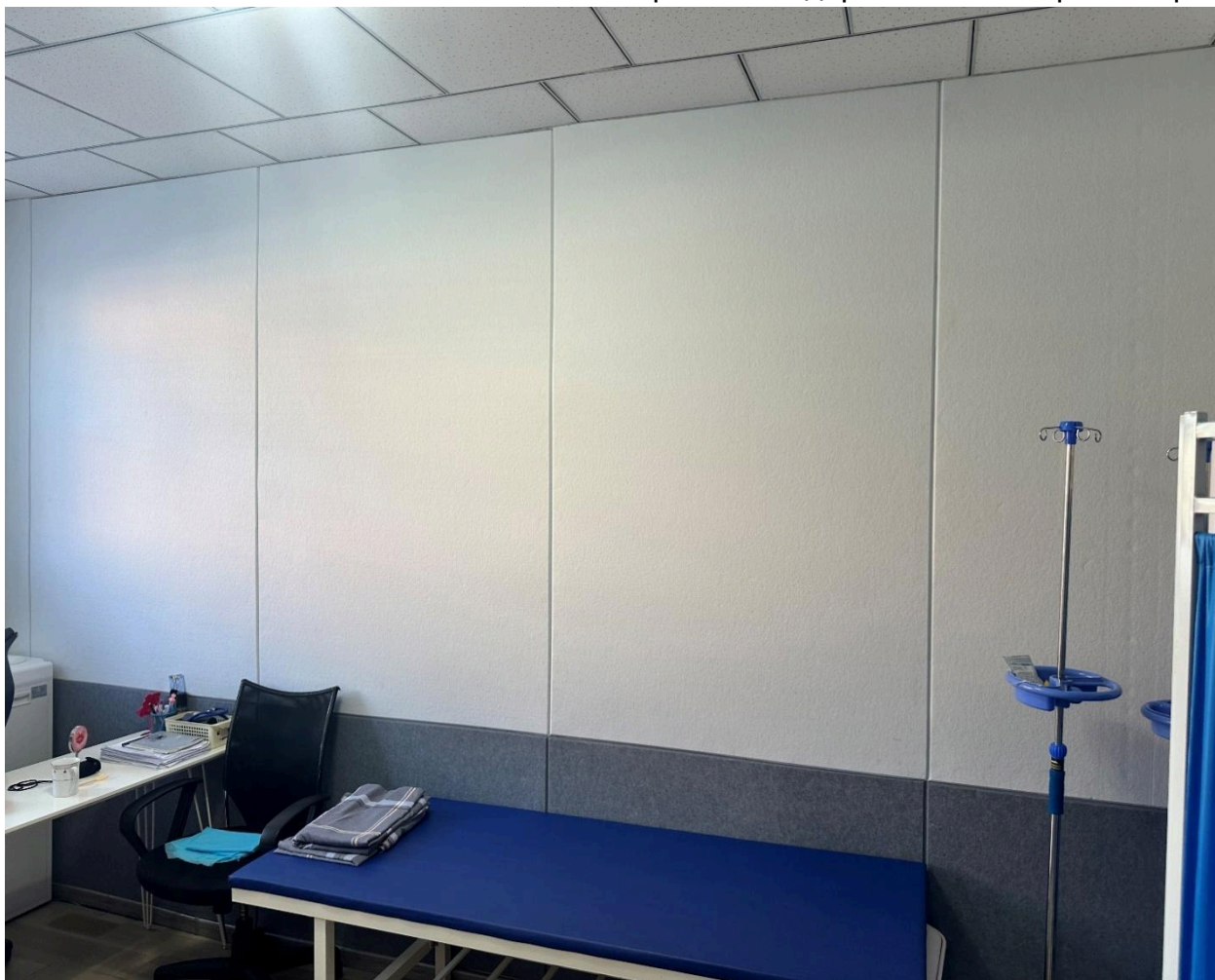

Засвар хийсний дараа 1 дүгээр давхрын ариун цэврийн өрөө

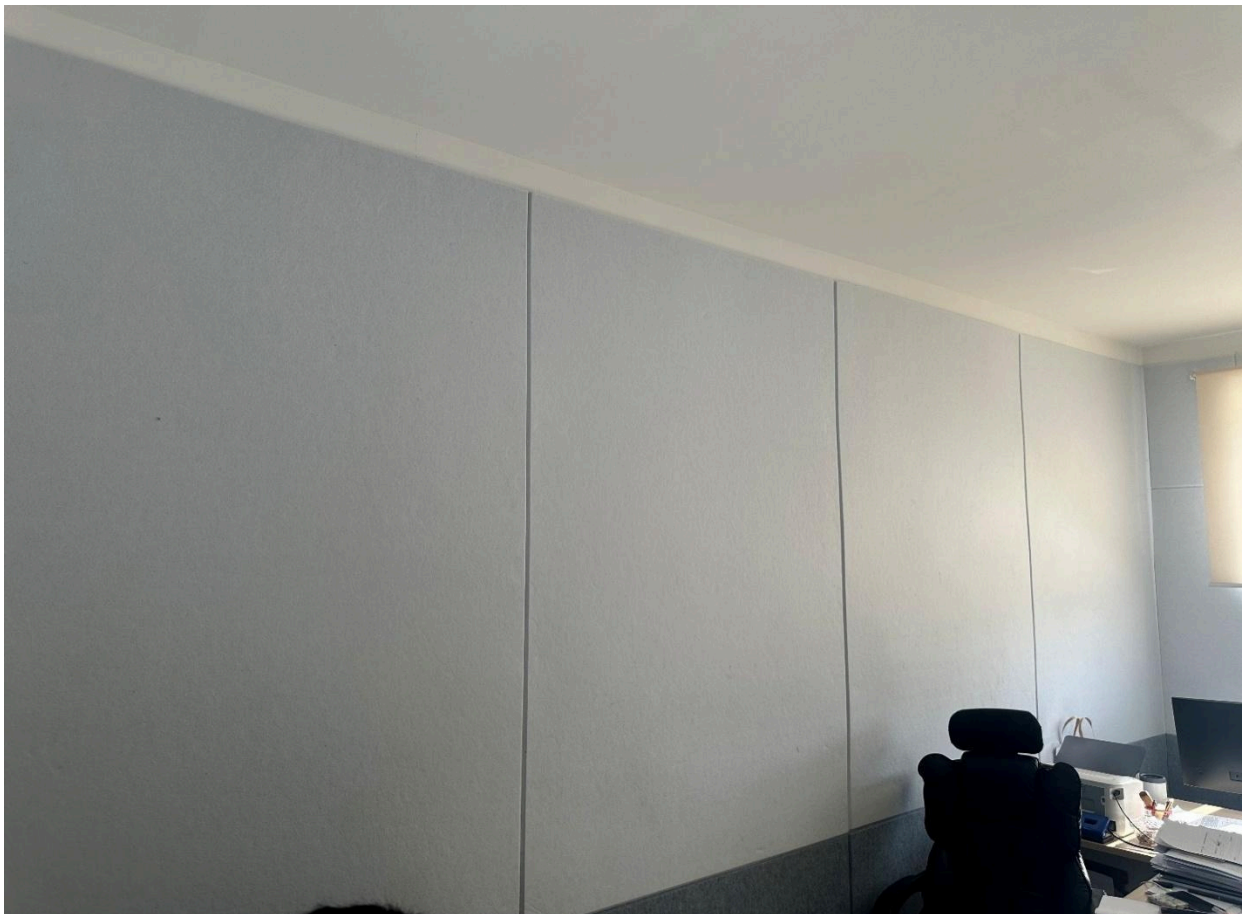

Засвар хийсний дараа нягтлан няравын өрөө

Засвар хийсний дараа эмчийн өрөө

Засвар хийсний дараа шүүгчийн туслахын өрөө

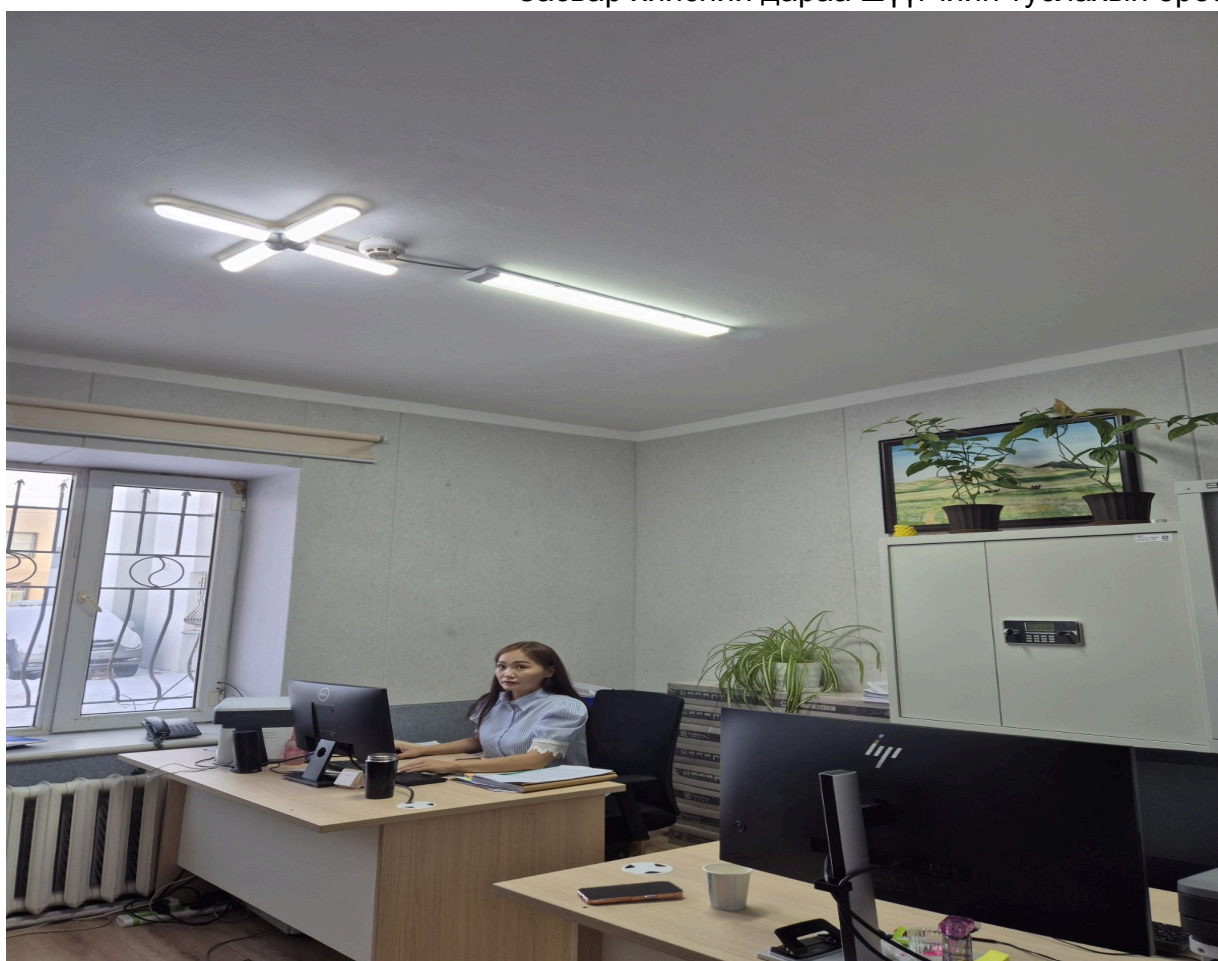

Засвар хийсний дараа шүүгчийн туслахын өрөө

Засвар хийсний дараа шүүгчийн туслахын өрөө

Засвар хийсний дараа шүүгчийн туслахын өрөө

Засвар хийсний дараа мэдээлэл технологийн мэргэжилтний өрөө

Засвар хийсний дараа шүүгчийн туслахын өрөө

Засвар хийсний дараа шүүгчийн өрөө

2.5. Мэдээллээр хангах чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ;

Төв аймгийн анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн цахим хуудас /www.tuvcourt.mn/ болон Facebook page-р цаг үеийн болон шүүн таслах ажлын 65 мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд тухай бүр нь мэдээлж, 26 эрүүгийн хэргийн шүүх хуралдааныг шууд дамжуулсан.

Tuvcourt.mn цахим хуудсыг шинэчилж цахим хуудасны стандарт шаардлага хангалаа. Цахим хуудаст шүүхийн архивын үйлчилгээ, иргэд хүлээн авах цагийн хуваарь, мэдээлэл лавлагааны утас, эвлэрүүлэн зуучлалын утас, танилцуулга, шүүхийн байрны хаяг, шүүх хуралдааны зар, тойм, тамгын газрын бүтэц, ШТГ-ын дарга, ажилтнуудын албан тушаал, нэр, албаны утас, шүүгчийн ёс зүйн зөрчилд гомдол гаргах танилцуулга, Judcouncil.mn, Shuukh.mn сайтуудын хаяг, сар, улирлын шүүн таслах ажлын мэдээ, жил бүрийн шүүхийн үйл ажиллагааны тайланг шүүхийн цахим сайтад байршуулсан.

Мөн шүүх хуралдааны зарыг өөрийн сайтад 7 хоног бүрээр байршуулсан.

Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүх гэсэн фэйсбүүк пэйж хуудсыг тогтмол ажиллуулж 1800 дагагчтай болсон ба мессенжерээр холбогдсон 165 иргэнд мэдээлэл өгч ажилласан байна.

Төв аймаг дахь анхан болон давж заалдах шатны шүүх

1.8K followers • 19 following

Шүүхийн дотор мэдээллийн самбарт шүүх хуралдааны зар, шүүх хуралдааны тойм, дүрэм журам, мэдээлэл гэсэн хэсэгтэй самбарууд байршуулсан.

Tuvcourt.mn цахим хуудасны шүүхүүд цэсэнд байрлах Төв аймгийн Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүх, Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүх, Сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх, Сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн хэрэг хуваарилах журам гэсэн дотор 2025 онд хэрэг, нэхэмжлэл, гомдол, хүсэлт хуваарилах журмыг байршуулсан.

Shuukh.mn шүүхийн шийдвэрийн санд 2025 оны Эрүү Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн 90 магадлал, захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 73 шийдвэр, сум дундын анхан шатны шүүхийн 416 шийтгэх тогтоол, сум дундын анхан шатны шүүхийн 1186 шийдвэр орсон байна.

2025 онд live.shuukh.mn-д эрүү, иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн 153, захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн 255, сум дундын анхан шатны шүүхийн 859 тов оруулж тухай бүр нь тоймыг оруулсан байна.

Мэдээлэл технологийн чиглэлээр:

2025 онд Монгол улсын шүүхийн байгуулах тухай хуулийн өөрчлөлт хэрэгжснээр Төв аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх, Төв аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүх нь Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүх болж өөрчлөгдснөөр эрүү, иргэний системийн нэршил өөрчлөгдөж шүүгч, шүүгчийн туслах, мэдээлэл лавлагааны мэргэжилтэн, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга нарын 30 эрхийг шинээр нээж өгсөн. Шинээр томилогдсон 15 захиргааны ажилтанд шүүхийн программ хангамжийн эрх нээж өгч системийн сургалтыг ганцаарчлан зааж, мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажилласан. Тамгын газрын даргын дотооддоо хийх сургалтын төлөвлөгөөний дагуу шүүхийн мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн Д.Одонтунгалаг “Хувийн ашиг сонирхол,

хөрөнгө орлогын мэдүүлэг хөтлөх талаар” дотоодын сургалтуудыг зохион байгуулсан байна.

Шүүхийн интернет сүлжээнд ашиглаж байсан микротек роутерийг сольж fortinet firewall төхөөрөмжөөр шинэчилсэн.

Шүүхийн дотоод сүлжээнд нийт 8 свитч төхөөрөмж, 1 роутер ашиглагдаж байна. Шинээр нэмэгдсэн шүүгч, шүүгчийн туслах, шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга нарын компьютерт сүлжээг шинээр татаж хаягжилт хийсэн.

2025 онд тус шүүхэд Нийт 53 компьютер, 18 нотебүүк, 20 принтер, 2 канон, 3 проектор, 1 хурдан сканнер, 6 сүлжээний төхөөрөмж, 3 ком шүүх хуралдааны танхимын дуу-дүрсний төхөөрөмж бүртгэлтэй байна. 15 компьютер шинээр ирсэн.

Цахим шүүх 2.0 цөм системийн хүрээнд шүүхийн захиргааны үйл ажиллагааны ecp.e-court.mn системд 45 ажилчид бүртгэж, онлайн сургалтуудад хамруулж, цаг бүртгэл, ажил төлөвлөлт, албан хэрэг хөтлөлтийн модулийг хэрэглэж байна.

Цахим шүүх 2.0 цөм системийн шүүхийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны системийн туршин нэвтрүүлэлтэнд 2025 оны 9 сарын 1-ээс 9 сарын 30-ны хооронд орж cpm.e-court.mn шүүхийн үйл ажиллагааны суурь системийн тохиргоог хийж шүүгч ажилчдыг бүртгэж, зөрчлийн хэрэг, таслан сэргийлэх арга хэмжээний саналыг системд хүлээж авч, ажиллагааг хийж, шийдвэрлэж туршсан. Одоогоор 392 зөрчлийн хэргийг <https://ecp.e-court.mn/> системээр хүлээж авч шийдвэрлэсэн байна. Төв аймаг дахь сум дундын анхан шатны шүүхийн 12 шүүгчийн тоон гарын үсгийн токены хугацааг сунгуулж <https://ecp.e-court.mn/> системд ашиглаж байна.

2025 оны 9 сард ШЕЗ-өөс ирүүлсэн вирусны программыг нийт 40 шүүгч ажилчдын компьютерт суулгаж өгсөн.

Мэдээлэл технологийн чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний дүн шинжилгээ:

Тус шүүх нь шүүх хуралдааны 3 танхимд шүүх хуралдааны дуу дүрсний бичлэг хийх төхөөрөмж байгаа боловч иргэний хурлын танхимын төхөөрөмж нь 2013 онд ашиглаж эхэлсэн ба микрофон пулыг нь салж нийлдэг, эрүүгийн хурлын танхимын дуу дүрсний төхөөрөмжийн hdmi оролтыг байнга салгаж залгаж байж дүрс нь орж ирдэг зэрэг нь хүндрэлтэй байна. Иймд 2026 онд 2 шүүх хуралдааны танхимын дуу дүрсний төхөөрөмжийг солих шаардлагатай байна.

Цахим шүүх 2.0 хэрэгжиж эхлэж байгаатай холбогдуулан интернет сүлжээний хурд сайн байх шаардлагатай байна.

Гурав. Нэгдсэн дүгнэлт, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, ажил сайжруулах санал;

Төв аймаг дахь шүүхийн Тамгын газар нь 2024 онд батлагдсан төсвийн хүрээнд шүүхийн бие даасан байдлыг хангах, шүүхийг хүний нөөцөөр хангах, шүүгчийн хараат бус байдлыг хангах, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, шүүхийн санхүү, эдийн засгийн баталгааг хангах, мэдээллээр хангах үндсэн чиг үүргийг боломжит хэмжээнд хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

Иймд Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн 2014 оны 100-р тогтоолоор баталсан “Шүүхийн байрны нийтлэг шаардлага”-д заасан стандарт шаардлагад нийцсэн шүүхийн шинэ байрыг барих саналтай байна.

Аймгийн засаг дарга, Аймгийн ИТХ-ийн дарга зэрэг эрх бүхий холбогдох албан тушаалтнууд манай байгууллагаас гаргасан санал хүсэлтийг дэмжиж 2000 м² хэмжээтэй Шүүхийн ордон барих газрын асуудлыг 2019 онд шийдвэрлэж өгсөн бөгөөд Газрын тухай хуульд заасны дагуу уг газрыг олгосноос хойш ямар нэгэн үйл ажиллагаа явуулаагүй тул хураагдах асуудал үүсээд байна.

Шүүхийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах хүрээнд Тамгын газрын даргын нийт 136 тушаалыг холбогдох хууль, тогтоомжид нийцүүлэн гаргажээ. Тамгын газрын шуурхай хуралдааныг 21 удаа хийж шүүхийн захиргааны ажилтнуудын өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллахын зэрэгцээ шүүхийн захиргааны ажилтан ёс зүйн зөрчил гаргахаас урьдчилан сэргийлэх, харилцаа хандлага, дүрэм журам, хэм хэмжээг мөрдүүлэх, сургалт нөлөөллийн арга хэмжээг тодорхой бодлого, үе шаттай авч хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд сургалтыг тогтмол явуулан ажилласан нь үр дүнгээ өгч байна гэж дүгнэхээр байна.

Тус шүүхийн үндсэн ажил буюу шүүн таслах ажлын хүрээнд шүүхийн захиргааны ажилтнуудаас шалтгаалсан эрх зүйн акт хугацаандаа гарахгүй, архивд хүлээлгэн өгөхгүй байх зэрэг асуудлуудыг шат дараалалтай арга хэмжээ авч ажиллаж байна.

Энэ нь тухайн шүүхийн захиргааны ажилтны мэдлэг, ур чадвар, төлөвлөлт, хичээл зүтгэлээс шалтгаалсан хугацаа хэтрэлт байхаас гадна нэг захиргааны ажилтанд ногдох ажлын ачааллаас шалтгаалсан асуудал гэж дүгнэж байна. Үүнийг бусад шүүхийн шийдвэрлэсэн хэрэг маргааны тоог нэг шүүхийн захиргааны ажилтанд ногдох тоон үзүүлэлтээр харьцуулан харж болно.

Шүүхийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажиллахад 2 үндсэн асуудал байна гэж үзэж байна.

1.Шинэ санаачилга гарган ажил хэрэгжүүлэхэд төсвийн хүрэлцээгүй байдал,

2.Шүүхийн тамгын газарт ажиллах хуулийн шаардлага хангасан хүний нөөцийн хомсдол юм.

Орон нутагт боловсон хүчний хүрэлцээ муу байдаг ба ажлын байрны сул орон тоо гарсан тохиолдолд шаардлага хангах боловсон хүчин нөөцөд бүртгэгдэхгүй байдаг сул талтай.

Монгол Улсын Шүүхийн тухай хуулийн 89 дүгээр зүйлийн 89.1. “Шүүгч туслахтай байх бөгөөд шүүгчийн туслах эрх зүйч мэргэжилтэй, хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авсан байна.”-д гэж заасныг хангаж байгаа 7 шүүгчийн туслах байгаа бөгөөд 3 нь одоо ажиллаж байгаа, 4 туслах нь хүүхэд асрах чөлөөтэй байна.

Цаашид Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн тогтоол, бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг олон нийтэд, иргэдэд нээлттэй шуурхай байдлаар хүргэх, шүүхийн Тамгын газрын үйл ажиллагааг тасралтгүй хэвийн явуулах нөхцөл боломжоор хангахад анхааран ажиллаж байна.

ТАЙЛАН БИЧСЭН:
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА

Д.МАГВАНСҮРЭН

